

Në bazë të nenit 49, pika 1 të Statutit të Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë,

Kuvendi i Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë, në mbledhjen e përbashkët të të gjitha dhomave, mbajtur më 24 shkurt 1969 merr

VENDIM

MBI SHPALLJEN E LIGJËS KUSH TETUESE TË KRAHINËS SOCIALISTE AUTONOME TË KOSOVËS

Shpallet Ligja kushtetuese e Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës, e aprovuar në mbledhjen e përbashkët të të gjitha dhomave të Kuvendit krahinor më 24 shkurt 1969.

K. K. Nr. 01-223
Prishtinë, më 24 shkurt 1969

Kryetari i kuvendit,
Fadil Hoxha, d. v.

* Vendimi bashk më tekstin e Ligjës kushtetuese është shpalë në „Fletoren zyrtare të KSAK” Nr. 6 më 25 shkurt 1969.

5

LIGJËN KUSHTETUESE TË KRAHINËS SOCIALISTE AUTONOME TË KOSOVËS

PARIMET THEMELORE

I

Të lidhur në të kaluarën e tyre, me jetën e tyre me syrimet e përbashkëta përliri dhe progres social Malazezë^t, Sërbët, Shqiptarët dhe Turqit e Kosovës në luftën e përbashkët të kombeve e të kombësive të Jugosllavisë, në Luftën nacionalçlirimtare dhe Revolucionin socialist, të primë nga klasa punëtore dhe Partia komuniste e Jugosllavisë, përmbyssën rendin e vjetër klasor të bazuar në eksploratim, shtypje politike dhe pabarazi kombëtarë dhe u gjindën për herë të parë të lirë, të barabartë dhe të vellazëruar në Krahinë, e vet autonome, e cila është bërë formë politike dhe shoqërore si e ndërlidhjes së fortë dhe e barazisë midis tyre, poashtu edhe e barazisë së këtyre me kombet dhe kombësitë e Jugosllavisë.

Krahina Socialiste Autonome e Kosovës është krijuar në luftën e përbashkët të kombeve e të kombësive të Jugosllavisë, në Luftën nacionalçlirimtare dhe Revolucionin socialist dhe, në bazë të vullnetit të shprehur nga ana e popullsisë — kombeve dhe kombësive të Kosovës: Malazezëve, Sërbëve, Shqiptarëve, Turqëve dhe të tjerëve dhe vullnetit të shprehur lirisht të popullit të Sërbisë federale, është bashkuar me Republikën Socialiste të Sërbisë në kuadër të Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë.

Duke u nisur nga zhvillimi socialist, shoqëror, ekonomik dhe politik i Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës dhe me qëllim që:

në bazë të sukseseve të arritura gjier më tanë në zhvillimin socialist të Krahinës dhe ndryshimeve tanë më të realizuara shoqërore, ekonomike e politike, të shprehë më mënyrë më të plotë marrëdhënjet shoqërore dhe rregullimi shoqëror politik;

të sigurohet barazia e Malazezëve, Sërbëve, Shqiptarëve dhe Turqëve në Krahinë, afrimi midis tyre dhe zhvillimi i vëllazërimit e bashkimit me kombet e kombësítë e Republikës Socialiste të Sërbisë dhe të Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë;

në kushtet e reja të hapen proceset për zhvillimin e mëtejshëm të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës si bashkësi socialiste demokratike shoqërore politike;

dhe duke shprehur vullnetin e kombeve e të kombësive dhe të njerëzve punonjës të Krahinës, Kuvendi i Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë, në përpunthje me parimet e Kushtetutës së Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë dhe me Kushtetutën e Republikës Socialiste të Sërbisë, nxjerr:

Në bazë të Kushtetutës së Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë, Kushtetutës së Republikës Socialiste të Sérbisë dhe të kësaj Ligje kushtetuese, populli punonjës i Kosovës siguron dhe realizon të gjitha të drejtat e veta në Krahinë. Sociale Autonome të Kosovës, me përjashtim të atyre të drejtave të cilat, në interes të përbashkët të njëre zve punonjës dhe të kombeve e kombësive të Jugosllavisë e të Sérbisë, janë përcaktuar si të drejta dhe dytëra të Federatës dhe të Republikës.

II

Populli punonjës i Kosovës realizon të drejtat e veta në sistemin unik shoqëror-ekonomik dhe politik, të përcaktuara në Kushtetutën e Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë, e Kushtetutën e Republikës Socialiste të Sérbisë dhe në këtë Ligjë kushtetuese, të bazuara në marrëdhënjet midis njëre zve si prodhues dhe krijues të lirë dhe të barabartë, puna e të cilëve shërben ekskluzivisht për plotësimin e nevojave të tyre personale e të përbashkëta dhe krijon mundësi të gjërë për zhvillimin e lirë dhe të gjithanshëm të fuqive materiale dhe marrëdhënjeve demokratike e humanitare.

Bazén e pacenuar të pozitës dhe rolit të këtillë të njeriut e përbëjnë:

pronësia shoqërore e mjeteve të prodhimit, e cila përjashton kthimin e qfarëdo sistemi të eksploatimit të njeriut nga njeriu dhe e cila, me suprimimin e tjetësimit të njeriut nga mjetet e prodhimit dhe kushtet e tjera të punës, krijon kushtet për vetëqeverisjen e njëre zve punonjës në prodhim dhe në ndarjen e produktit të punës, si dhe për orientimin shoqëror të zhvillimit ekonomik;

sistemi unik ekonomik i prodhimit dhe i ndarjes dhe pozita unike e organizatave punonjëse dhe kushteve të veprimtarisë së tyre, që u bën të mundur njëre zve punonjës në organizatave punonjëse të planifikojnë dhe të zhvillojnë pavarësisht bazat e krijuarit së sëty, duke plotësuar interesat e tyre individuale dhe të përbashkëta;

8

të veprimtarive të tjera shoqërore e personale në dobi të njeriut dhe të bashkësisë sociale; siguria ekonomike dhe sociale e njeriut.

III

Lidhja socialiste e popullit punonjës, si lidhje vullnetare demokratike, është mbështetja më e gjërë e vetëqeverisjes shoqërore të njëre zve punonjës e qytetarëve dhe e aktivitetit shoqëror politik të tyre në të gjitha fushat e jetës shoqërore. Në Lidhjen sociale të popullit punonjës njerëzit punonjës e qytetarët shqyrtojnë çështjet shoqërore-politike dhen nxjerrin përfundime politike, sigurojnë realizimin sa më të plotë të të drejtave elektorale dhe të drejtave të tjera vetëqeverisës të qytetarëve, luftojnë për realizimin dhe mbrojtjen e të gjitha formave të jetës shoqërore-politike, që nxisin zhvillimin socialist dhe demokratik dhe forcimin e vëllazrimit e bashkimit, orientojnë zhvillimin shoqëror dhe forcojnë vetëqeverisjen, shqyrtojnë dhe vlerësojnë punën e organave shtetërore e të organizatave në Krahinë, zbatojnë kontrollin shoqëror dhe luftojnë për realizimin e marrëdhënjeve humanitare midis njëre zve.

Lidhja e komunistëve të Kosovës, si fuqi prijë se e klasës punëtore dhe e popullit punonjës të Kosovës në ndërtimin e socializmit vetëqeverisës punonjës dhe të vëllazërimit e bashkimit të kombeve e të kombësive me punën e vet orientuese ideore dhe politike në kushtet e demokracisë sociale dhen tjetë vetëqeverisjes shoqërore, është nisiatore themelore e aktivitetit politik për mbrojtjen dhe zhvillimin e mëtejshëm të fryteve të Revolucionit socialist dhe të marrëdhënjeve sociale shoqërore dhe për forcimin e vetëdijes sociale shoqërore e demokratike të njëre zve.

Njerëzit punonjës bashkohen vullnetarisht në sindikata për të bashkëpunuar sa më drejtëpërdrejt në realizimin dhe zhvillimin e marrëdhënjeve socia-

çlirim i punës, që sigurohet me çdukjen e marrëdhënjeve mëditore, me vetëqeverisjen e njerëzve punonjës, me zhvillimin e gjithanëshëm të fuqive prodhuese, me shkurtimin e kohës së punës së nevojshme shoqërore, me zhvillimin e shkencës, kulturës e teknikës dhe me zgjerimin e vazhduar të arësimit;

të drejtat e njeriut, si individ dhe anëtar i bashkësisë punojëse që t'i gjëzojë frytet e punës së vet dhe të përparimit material të bashkësisë shoqërore sipas parimit: „Secili sipas aftësive — secilit sipas punës së tij,” me kusht që të sigurojë zhvillimin e bazës materiale të punës personale e shoqërore dhe të kontribuojë për plotësimin e nevojave të tjera shoqërore;

vetëqeverisja e njëre zve punonjës në organizatën punonjës, basnkimi i lire i njëre zve punonjës, i organizatave punonjëse e organizatave të tjera dhe i bashkësive shoqërore-politike për plotësimin e nevojave dhe interesave të përbashkëta, vetëqeverisja në komunë, për pjesëmarrjen sa më të drejtëpërdrejtë të qytetarëve në orientimin e zhvillimit shoqëror, në ushtrimin e pushtetit dhe në vendosjen mbi punët e tjera shoqërore;

marrëdhënjet demokratike politike, që i bëjnë të mundur njeriut t'i realizojë interesat e veta, të drejtët e vetëqeverisjes dhe të drejtat e marrëdhënjet e tjera reciproke, të zhvillojë personalitetin e vet me aktivitet të drejtëpërdrejtë në shoqëri, në organet e vetëqeverisjes dhe organizatat shoqërore-politike e shoqatat që i krijon vetë dhe me anë të të cilave ndikon në zhvillimin e vetëdijes shoqërore dhe në zgjedrimin e kushteve për aktivitetin e vet dhe për realizimin e interesave dhe të drejtave të veta;

barazia e të drejtave, detyrave dhe përgjegjësisë së njëre zve, në përpunhje me konstitucionalizmin dhe ligjëshmérinë unike;

solidariteti dhe bashkëpunimi i njëre zve punonjës dhe i organizatave punonjëse, interesimi i tyre dhe nisiativa e lirë në zhvillimin e prodhimit dhe

9

liste shoqërore dhe vetëqeverisjes shoqërore dhe në harmonizimin e interesave të veta individuale dhe të përbashkëta me interesat e përgjithëshme, për të realizuar parimin e ndarjes sipas punës dhe për t'i aftësuar punëtorët për punë e qeverisje, si dhe për t'i mbrojtur të drejtat dhe interesat e veta.

Në Lidhjen e rinisë të rintjtë edukohen në frymën e frytëve të revolucionit socialist, në frymën e luftës konsekutive për ndërtimin e shoqërisë vetëqeverisë sociale dhe forcimit të vëllazërimit e bashkimit, ndërtojnë unititin ideor e poli'ik dhe aftësohen për pjesëmarrje aktive të gjithanëshme në jetën shoqërore-politike.

Njerëzit punonjës realizojnë të drejtat vetëqeverisës edhe në organizatat e tjera shoqërore-politike dhe shoqatat e qytetarëve.

IV

Krahina Socialiste Autonome e Kosovës krijon kushtet për zhvillimin e vazhduar ekonomik politik, social e kultural të kombësive e të kombeve të Kosovës.

Bazén e thellimit të barazisë kombëtare dhe të vëllazërimit e bashkimit të Malazezëve, Sérbeve, Shqiptarëve, Turqve e tjerëve e përbëjnë:

sistemi i marrëdhënjeve sociale vetëqeverisës shoqërore-ekonomike në të cilat njerëzit punonjës prodhojnë dhe bëjnë ndarjen e të ardhurave sipas rezultateve të punës së tyre;

sistemi shoqëror-politik, që i siguron çdo njeriu punonjës, çdo kombi dhe çdo kombësie që në suazat e bashkësisë sociale dhe të sistemit të saj ekonomik e shoqëror të vendosë mbi zhvillimin e fuqive prodhuese dhe të bazës materiale për zhvillimin e kulturës dhe qytetërimit të vë;

solidariteti socialist dhe interesat reciproke të njëre zve punonjës të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës, të Republikës Socialiste të Sérbisë dhe të Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë

11

për mënjanimin si të diferençave historikisht të krijuara të shkallës së zhvillimit ekonomik të Kosovës, ashtu edhe diferençave që krijohen në bazë të zhvillimit, jo të barabartë dhe të kushteve jo të njëjtë të veprimitarisë ekonomike.

v

Njerëzit punonjës të Kosovës dhe organet e organizatat e tyre kanë për de'yrë që me tërë veprimtarinë e tyre të sigurojnë:

bashkëpunimin dhe zhvillimin e forcimin e më-tejshëm të vëllazërimit e të bashkimit midis tyre dhe me komet e kombësítë e Sérbisë dhe të Jugosllavisë;

zgjerimin dhe forcimin e bazës materiale të shoqërisë dhe të jetës së individëve, duke zhvilluar fuqitë prodhuese, duke ngritur produktivitetin e punës dhe me përparimin e vazhduar të marrëdhënjeve socialiste shoqërore;

krijimin e kushteve në të cilat do të mënjanohen diferencat shoqërore-ekonomike midis punës mendore e fizike dhe në të cilat puna e njeriut do të bëhet gjithnjë e më shumë shprehje e krimjtarisë dhe e personalitetit të njeriut;

zgjerimin dhe zhvillimin e të gjitha formave të vetëqeverisjes shoqërore dhe të demokratizmit socialist, sidomos në fushat ku mbizotërojnë funksionet e pushtetit politik, kufizimin e shtërgimit dhe krijimin e kushteve për minimin e tij dhe ndërtimin e marrëdhënieve midis njerëzve të bazuara në veprimtarinë e lirë të njeriut dhe në vetëdijen për interesat e përbashkëta;

realizimin e lirive dhe të drejtave njerëzore, humanizimin e rrethit shoqëror dhe të personalitetit të njeriu⁴, forcimin e solidaritetit dhe njerëzishmërisë midis njerëzve dhe respektimin e dinjite⁵ të njerëzor;

Kaptina I

DISPOZITAT E PËRGJITHËSHME

Neni 1

Krahina Socialiste Autonome e Kosovës është bashkësi socialiste demokratike shoqërore-politike e bazaar në pushtetin e popullit punonjës dhe në vjetëqeverisje dhe bashkësi e kombeve dhe kombesive të barabarta të Kosovës: Malazezëve Sérbeve, Shqiptarëve, Turqve e të tjera.

Krahina Socialiste Autonome e Kosovës është në kuadër të Republikës Socialiste të Sérbisë dhe Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë.

Neni 2

Në Krahinën Socialiste Autonome të Kosovës populli punonjës:

realizon vetëqeverisjen shoqërore, rregullon marrëdhënjet shoqërore me ligjet krahinore dhe me dispozitat e tjera;

siguron konstitucionalizmin dhe ligjëshmërinë, orienton zhvillimin e ekonomisë dhe të shërbimeve shoqërore;

organizon organet e pushtetit dhe të vetëqeverisries:

siguron barazinë e kombeve dhe të kombësive
dhe kujdeset për forcimin e vëllazërimit e bashki-
mit të kombeve dhe të kombësive;

Duke shprehur parimet e shoqërisë socialiste dhe të përparimit të saj, parimet themelore të Kushtetutës, e në bazë të tyre edhe kjo pjesë e Ligjës kushtetuese, janë bazë për interpretimin e Ligjës kushtetuese të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës dhe të ligjëve krahinore.

Për kryerjen e detyrave dhe punëve nga fusha e të drejtave dhe detyrave ekskluzive të Federatës, që janë të përcaktuara me Kushtetutë, Krahina eshtë përgjegjëse brenda të drejtave dhe detyrave të veta të përcaktuara në përpunhje me Kushtetutën dhe me ligjën federative.

Të drejtat dhe detyrat e Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës përcaktohen me këtë Ligjë kushtetuese, në përpunje me parimet e Kushtetutës së Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë dhe me Kushtetutën e Republikës Socialiste të Sérbisë.

Parimet e rregullimit shoqëror-ekonomik e politik, të përcaktuara në Kushtetutën e Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë dhe me Kushtetutën e Republikës Socialiste të Sërbisë, janë bazë e rregullimit shoqëror-politik të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës dhe realizohen drejtëpëdrejt në teritorin e saj.

Krahina siguron kushtet për zhvillimin e vete-
geverisjes shoqërore, për realizimin e lirive, 'ë drejtave
dhe detyrave të qytetarëve dhe mbron vetëqe-
verisjen, liritët dhe të drejtat e njeriut e 'ë qytetarit
dhe rregullimin unik shoqëror-ekonomik e politik.

Krahina Socialiste Autonome e Kosovës caktion burrimet dhe llojet e të ardhurave me ligjën krahinore, në përputhje me kushtetutën dhe ligjën.

Neni 7

Teritorin e Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës e përbëjnë teritorët e komunave të tanishme.

Teritori i Krahinës Autonome i Kosovës nuk mund të ndryshohet pa pëlqimin e Kuvendit krahinor.

Neni 8

Eshtë e drejtë dhe detyrë e patjetërsuar e Ma-lazëzëve, Sërbëve, Shqiptarëve, Turqve dhe të tjera e që të ruajnë dhe të mbrojnë pavarësinë dhe të rësirës së territoriale të Republikës Socialiste Federative të Jugosllavisë.

Neni 9

Në Krahinës Socialiste Autonome 'ë Kosovës Malazëzët, Sërbët, Shqiptarët, Turqit dhe pjestarët e kombësive të tjera janë të barabartë në çdo pikëpamje dhe kanë të drejta dhe detyra të njëjtë.

Për të realizuar barazinë e kombeve dhe të kombësive garantohet e drejta e zhvillimit të tyre të lirë dhe shprehjes së lirë të veçorive kombëtare, të gjuhës, kulturës, historisë, letërsisë, artit dhe veçorive të tjera.

Neni 10

Në Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës si-gurohet barazia e gjuhës shqipe, sërbokroatishë e turqishtë dhe e shkrimit të tyre.

Me këtë Ligjë kushtetuese dhe me ligjën krahinore përcaktohet dhe sigurohet zbatimi i këtij parimi.

ndarjen e produkteve shoqërore, realizimin e parimit të ndarjës sipas punës dhe zhvillimin e marrëdhënjeve socialiste shoqërore, Krahina, në kuadër të të drejtave dhe detyra veta, merr masa për realizimin e sistemit unik ekonomik, planifikon zhvillimin e ekonomisë dhe të bazës materiale të arësimit, kulturës, shëndeësisë, mbrojtjes sociale dhe veprimtarive tjera dhe për këtë qëllim aprovon planet shoqërore.

Për realizimin e marrëdhënjeve të përcaktuara me planet shoqërore, Krahina nxjerr ligje krahinore dhe akte të tjera 'ë përgjithëshme, formon fonde shoqërore dhe rezerva shoqërore dhe merr masa ekonomike dhe masa të tjera.

Neni 15

Në pajtim me qëllimet e zhvillimit të përgjithshëm ekonomik e shoqëror dhe transformimit të gjithanëshëm të fshatit, Krahina kujdeset për zhvillimin e bujqësisë, sidomos për zhvillimin e prodhimit bujqësor në bazë të pronësisë shoqërore e punës shoqërore dhe nxit format e bashkëpunimit dhe të bashkimit të organizatave punonjëse, si dhe të bujqësive me organizatat kooperativiste dhe organizatat e tjera punonjëse.

Krahina merr masa dhe kujdeset për harmonizimin e hidroekonomisë dhe për kushtet për sigurimin e shfrytëzimit racional të ujërave për prodhim dhe për qëllime të tjera.

Neni 16

Mjetet e reproduktionit shoqëror të realizuara në teritorin e Krahinës, si mjete të përbashkëta të reproduktionit shoqëror, shfrytëzohen në përpjestim me pjesëmarrjen e njerëzve punonjës në krijimin e tyre. Këto mjete shfrytëzohen në pajtim me parimet unike të shfrytëzimit 'ë mjetet e tijëre të reproduktionit shoqëror dhe me kushtet e kriteret e caktuarë me dispozita me të cilat sigurohet harmonizimi

Në Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës eshtë e drejtë e Shqiptarëve dhe e Turqëve të përdorin flamurin kombëtar.

Kushet dhe mënyra e përdorimit të flamurit kombëtar do të rregullohen me ligjë.

Neni 12

Detyrë e çdo qytetari të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës eshtë të punojë për forcimin dhe zhvillimin e vëllazërimit e bashkimit midis kombeve e kombësive 'ë Kosovës dhe me kombet e kombësitë e Sërbisë dhe të Jugosllavisë.

I palejuar eshtë çdo akt i drejtuar në përqarjen e vëllazërimit e bashkimit.

Organet e organizatat në Krahinë kanë për detyrë që në veprimtarinë e vet të mbrojnë dhe të zhvillojnë në mënyrë të gjithanëshme këtë fryt të revolucionit.

Neni 13

Kryeqyteti i Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës eshtë Prishtina.

Kaptina II

TË DREJTAT DHE DETYRAT E KRAHINËS SOCIALISTE AUTONOME TË KOSOVËS

1. Rregullimi shoqëror-ekonomik

Neni 14

Për sigurimin e kushteve për zhvillimin sa më të volitshëm ekonomik dhe shoqëror, barazimin e kushtave të përgjithëshme për punë dhe për realizimin e fitimit, caktimin e kritereve të përgjithëshme për

i zhvillimit ekonomik dhe realizimi i marrëdhënjeve të tjera të parashikuara me planet shoqërore.

Për zhvillimin e bazës materiale të Krahinës shërbijnë edhe mjetet e tjera shoqërore në pajtim me parimet unike të sistemit kreditor,

Krahinës i takojnë nga të ardhurat personale, si dhe nga burimet e tjera që përcakton ligja, në pajtim me parimin e ndarjes sipas punës, mjetet për plotësimin e nevojave shoqërore në teritorin e Krahinës dhe ajo përcakton dhe disponon pavarësishët këto mjetet.

Neni 17

Që të sigurohet pozita e barabartë e njerëzve punonjës dhe organizatave punonjëse në veprimtarie dhe në ndarjen e produktit shoqëror, nëqoftëse këtë e kërkojnë qëllimet themelore të politikës ekonomike të Krahinës, me ligjën krahinore, në raste 'ë jashtëzakonshme, mund të caktohen, kufitë brenda të cilëve komunit mund t'i rregullojnë të ardhurat e veta dhe mjetet e tjera për plotësimin e nevojave shoqërore.

Neni 18

Mjetet që i takojnë Krahinës janë të destinuara për zhvillimin e ekonomisë dhe veprimtarive të tjera dhe për plotësimin e nevojave të tjera 'ë përgjithëshme shoqërore, në pajtim me të drejtat dhe detyrat e Krahinës.

Krahina, në kuadër të mjetet shoqërore që disponon, kontribuon për financimin e shërbimeve shoqërore dhe shërbimeve të tjera të atyre komunave, të cilat me mjetet e veta nuk janë në gjendje të financojnë kryerjen e detyrate veta dhe punën e shërbimeve shoqërore.

Mjetet që i takojnë Krahinës, si rajon jo majft i zhvilluar ekonomikisht, orientohen në pajtim me qëllimet e zhvillimit të përgjithëshëm të Krahinës dhe zhvillimit më harmonik të regjioneve të saj.

Neni 19

Mjetet e Krahinës për financimin e nevojave të organeve krahinore dhe detyrave me interes të përgjithshëm, caktohen dhe ndahen me buxhetin krahinor.

Neni 20

Krahina mund të formojë fonde për krijimin e kushteve të përgjithshme për zhvillimin e ekonomisë, për zhvillimin dhe përparimin e shërbimeve shoqërore dhe përsigurimin e rezervave shoqërore. Fondet mund të formohen edhe për kryerjen e detyrave të tjera të Krahinës, realizimi i të cilave kërkon sigurimin më të vazhduar të mjeteteve.

Me aktin mbi formimin e fondit krahinor caktohen burimet e përherëshme të të ardhurave.

Fondet krahinore mund të bashkëpunojnë me fondet e bashkësive të tjera shoqërore-politike dhe mund t'i bashkonë mjetet e veta.

Neni 21

Krahina nxit, ndihmon dhe orienton zhvillimin e arësimit, shkencës, kulturës, mjeteteve të informimit publik, të kulturës fizike, të mbrojtjes shëndëtësore e sociale, të sigurimit social, urbanizmit dhe punëve komunale, me qëllim që të realizohen të drejtat e qytetarëve dhe të plotësohen nevojat e përgjithshme shoqërore.

Neni 22

Krahina organizon dhe përparon arësimin dhe edukimin në interesin e zhvillimit të gjithanëshëm të personalitetit, forcimit të fuqive shoqërore prodhuase dhe përparimit të marrëdhënjeve socialiste shoqërore dhe siguron kushtet, materiale e kushtet e tjera për arësim dhe edukim.

Krahina kujdeset dhe merr masa që të gjitha shkollat dhe institucionet tjera të arësimit dhe edukatës të punojnë në pajtim me parimet që u

Neni 25

Shkollat dhe institucionet e tjera të arësimit dhe edukatës mund të bashkohen për të zgjidhë çështje të përbashkëta dhe për ndihmë reciproke. Institucionet e shkollimit të lartë mund të bashkohen në universitet si bashkësi të tyre në bazë të kushteve të përcaktuara me ligjë.

Neni 26

Krahina siguron kushtet materiale dhe kushtet tjera për themelimin dhe punën e shkollave dhe institucioneve të tjera të arësimit dhe edukatës ndaj të cilave ushtron të drejtat dhe detyrat e themeluesit dhe për përparimin e veprimitarive të tyre.

Neni 27

Për t'i plotësuar nevojat e qytetarëve në fushën e kulturës dhe të artit, Krahina krijon kushtet, nxit dhe ndihmon përparimin dhe zhvillimin e kul'urës e të veprimitarës artistike dhe kujdeset që kultura dhe arti i të gjitha nacionaliteteve të bëhen të afërta për qytetarët.

Neni 28

Në Krahinë realizohet mbrojtja e caktuar me ligjë, mirëmbajtja dhe ruajtja e përmendoreve të kulturës dhe të artit, raritetave natyrore, objekteve me rëndësi historike dhe të vlerave të tjera të historisë dhe të kulturës kombëtare dhe merren masa për njohjen e tyre më të gjërë.

Neni 29

Për zhvillimin e mendimit shkencor dhe punës krijuar, Krahina, komunat, organizatat punojse dhe organizatat e tjera organizojnë punën hulumtuese shkencore dhe sigurojnë kushtet materiale dhe

bëjnë të mundur të gjithë qytetarëve që, sipas aftësive dhe prirjeve të veta dhe në kushte të njëjtë, të marrin njohuri dhe arësim të nevojshëm në të gjitha shkallët dhe në të gjitha llojet e shkollave dhe në institucionet tjera arësimore-edukative e shkencore.

Krahina rregullon çështjet me interes për organizimin e shkollave, institucioneve parashkollore e jashtëshkollore dhe formave të punës arësimore-edukative.

Krahina kujdeset drejtpërdrejt për zhvillimin e shkollimit të lartë dhe të institucioneve të tjera arësimore-edukative me rëndësi të posaçme për Krahinën.

Neni 23

Arësimi dhe edukimi realizohen në sistemin unik të arësimit dhe edukimit, që përcaktohet me ligjë.

Arësimi fillor i qytetarëve, që zgjatë tetë vjet, është i detyrueshëm. Me ligjë mund të parashikohet edhe shkollimi i detyrueshëm që zgjatë më shumë.

Krahina në bashkëpunim me komunat kujdeset për realizimin e arësimit fillor për të gjithë qytetarët.

Krahina ndihmon komunat dhe organizatat vetëgovernisë për çdakjen e analfabetizmit të të rriu-rëve dhe sigurimin e marrjës së arësimit fillor.

Neni 24

Mësimi në shkolla dhe institucione të të tjera të arësimit dhe edukatës zhvillohet në bazë të programit e planit mësimor, i cili përcaktohet me ligjën krahinore, pogese me ligjën federative nuk është caktuar ndryshe.

Arësimi dhe edukimi bazohen në parimet shkencore dhe në frytet progresive të historisë e të kulturës dhe në bazat ideore e frymëz humaniste të socializmit vetëgovernisës.

kushtet e tjera për përparimin e kësaj veprimitarie dhe për zbatimin e shkencës në praktikë.

Neni 30

Për informimin sa më të plotë të opinionit mbi të ariturat, ngjarjet dhe dukunitë në të gjitha fushat e jetës shoqërore, Krahina krijon kushtet për zhvillimin e veprimitarive përkatëse dhe ndihmon formimin dhe punën e organizatave që merren me shpaljen dhe përhapjen e informatave.

Burimet e informatave, në kushte të njëjta, mund t'i shfrytëzojnë të gjitha organet, organizatat dhe personat që merren me informimin e opinionit publik.

Shtypi, radioja, televizioni dhe mjetet e tjera të informimit publik janë të detyruar të informojnë opinionin publik në mënyrë objektive.

Neni 31

Krahina, komunat, organizatat punonjëse dhe organizatat e tjera krijojnë kushtet për zhvillimin më të gjithanëshëm të kulturës fizike, si dhe për rekreacion, pushim dhe argëtim të qytetarëve me qëllim që të ngritet aftësia e tyre shëndetësore dhe e punës.

Neni 32

Krahina kujdeset për mbrojtjen shëndetësore të qytetarëve në teritorin e vët.

Për përparimin e shëndetit dhe sigurimin e mbrojtjes së qytetarëve, të cilëve u nevojitet kujdesi i veçantë i bashkësisë shoqërore, Krahina cakton mjetet, themelon dhe nxit themelimin e institucionëve dhe merr masa të tjera.

Krahina rregullon parimet për organizimin e mbrojtjes shëndetësore dhe caktion masat me interes të përgjithshëm për Krahinën.

dhe organizatat e tjera vetëqeverisëse në çështjet me interes të përbashkët.

Neni 43

Kuvendi krahinor, Këshilli ekzekutiv krahinor dhe organet krahinore të administratës kryejnë punët e tyre në bazë dhe në kuadrin e kushtetutës, Ligjës kushtetuese dhe ligjëve.

Neni 44

Njerëzit punonjës në Krahinë realizojnë vetëqeverisjen në sistemin unik shoqëror-ekonomik në përputhje me Kushtetutën, Ligjën kushtetuese, ligjet dhe aktet e përgjithësme dhe janë përgjegjës për punën e vet.

Njerëzit punonjës në bashkësitë punonjëse realizojnë të drejtat e veta vetëqeverisëse në mënyrën e percaktuar me ligjë.

Neni 45

Qytetarët në mbledhjet e zgjedhësve shqyrtojnë çështjet me rëndësi për jetën dhe punën në vendbanim e Komune dhe çështjet e tjera me interes shoqëror, jadin nisiativë dhe propozime për zgjidhjen e këtyre çështjeve, vendosin në mënyrë të drejtpërdrejtë mbi punët e caktuara me ligjë dhe me statutin e komunës dhe në përputhje me ligjën propozojnë kandidatët për anëtarë të forumeve përfaqësuese.

Në mbledhjen e zgjedhësve mund të shqyrtohen çështjet më interes të përgjithshëm që janë në fushëveprimin e organizatave punonjëse dhe organizatave të tjera vetëqeverisëse. Organet e vetëqeverisjes shoqërore, me kërkasët e mbledhjeve të zgjedhësve kanë për detyrë t'u jadin informatat e këruar.

Propozimi për të cilin votohet në referendum konsiderohet i aprovuar nëqoftëse për të është deklaruar shumica e zgjedhësve të regjistruar.

Një vit pas referendumit nuk mund të nxirret ligja ose akti tjetër krahinor në kundërshtim me vendimin e trupit zgjedhës.

Neni 50

Ushtrimi i të gjitha funckioneve publike në organet krahinore dhe organet e vetëqeverisjes shoqërore në organizatat punonjëse dhe organizatat tjera vetëqeverisëse në Krahinë mbështetet në parimin e përgjegjësisë.

Qdo qytetar ka për detyrë që të ushtrojë me ndërgjegje funckionin publik dhe funckionin tjetër shoqëror që i është besuar dhe është personalisht përgjegjës për ushtrimin e tij.

Neni 51

Puna e organeve krahinore dhe e organizatave punonjëse e vetëqeverisëse, që kryejnë punë me interes për Krahinën, është publike dhe ato kanë për detyrë të informojnë publikun për punën e vet.

Informimin e publikut për punën e organeve krahinore e të organizatave punonjëse dhe vetëqeverisëse e bëjnë organet dhe organizatat me autorizime të posaçme, në përputhje me dispozitat llogore.

Neni 52

Për të siguruar karakterin publik dhe përgjegjësinë shoqërore në punën e organeve shtetërore, organizatave punonjëse dhe organizatave tjera vetëqeverisëse në Krahinë, Kuvendi krahinor gjatë ushtimit të mbikqyrjes shoqërore shqyrton çështjet e përgjithësme në lidhje me disponimin e mjeteve shoqërore dhe me ndarjen e të ardhurave si dhe me mënyrën e realizimit të të drejtave dhe detyrave të atyre organeve dhe organizatave.

Neni 46

Kuvendi i Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës ka për detyrë të shqyrtojë përfundimet e mbledhjeve të zgjedhësve që i janë dërguar dhe të informojë mbledhjen e zgjedhësve për qëndrimin e vet ndaj këtyre përfundimeve.

Përveç rasteve të parashikuara më Kushtetutë, kryetari i Kuvendit të komunës ka për detyrë të thërrasë mbledhjet e zgjedhësve kur kjo është parashikuar me ligjën krahinore, si dhe në bazë të përfundimeve të Kuvendit të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës.

Neni 47

Krahina nxit zhvillimin e bashkësive lokale si bashkësi vetëqeverisëse të qytetarëve në vendbanimet e fshatrave dhe të qyteteve në të cilat qytetarët realizojnë drejtpërdrejt vetëqeverisjen në fushën e veprimitarive që shërbejnë drejtpërdrejt për plotësimin e nevojave të njerëzve punonjës dhe të familjeve të tyre.

Krahina, komunat dhe bashkësitë lokale krijojnë kushtet dhe nxisin punën e këshillave të pajtimit si organe shoqërore për ndërmjetësimin në eliminimin e konfliktave midis qytetarëve dhe përkrahin nisiativën e qytetarëve për zhvillimin e këtyre orbaneve.

Neni 48

Krahina kujdeset për luftimin e hakmarrjes dhe zakoneve e marrëdhënjeve prapanike në marësë e familjeve.

Neni 49

Kuvendi krahinor mund të shpallë referendumin për deklarimin paraprak të qytetarëve rrëth disa çështjeve nga kompetenca e vet ose përvitetimin e ligjeve dhe akteve të tjera të veta.

Kuvendi krahinor kryen punët e mbikqyrjes shoqërore drejtpërdrejt ose me anën e këshillave respektivisht komisioneve të posaçme.

Kuvendi krahinor ushton mbikqyrjen shoqërore në bashkëpunim me organet e vetëqeverisjes dhe ndikon në zhvillimin e përgjegjësisë dhe të normave socialiste në vetëqeverisje, në veprimitarinë dhe në disponimin e mjeteve shoqërore.

Neni 53

Funkcionin gjyqësor në Krahinë e ushtrojnë gjykatat e kompetencës së përgjithësme, gjykatat e specializuara dhe gjykatat tjera, që themelohen në bazë të ligjës.

Krahina rrëgullon organizimin e jurisprudencës dhe ushtron funckionin gjyqësor brenda kompetencës që përcaktohet me Kushtetutë dhe ligjë për republikën socialiste.

Neni 54

Prokuroria publike është organ i pavarur që bën ndjekjen penale dhe ndërmerr masat e mjetet juridike të caktuara me ligjë për të aplikuar në mënyrë unike ligjën dhe për të mbrojtur ligjëshmerinë.

7!

Neni 55

Mbrojtja e vendit është e drejtë dhe detyrë e qytetarëve, bashkësive punonjëse, institucioneve dhe organizatave, si dhe e komunave dhe e Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës.

Krahina Socialiste Autonome e Kosovës, në përputhje me kushtetutën dhe ligjin, merr masa për organizimin e mbrojtjes së vendit.

Neni 56

Krahina realizon detyrat dhe të drejtat e përcaktuara me kushtetutë dhe ligjë në fushën e mbro-

jtjes popullore dhe të sigurimit shtetëror dhe siguron e mbërron rendin publik dhe qetësinë.

Neni 57

Krahina nxit dhe ndihmon zhvillimin e lidhjeve ndërkombe të fushën e ekonomisë, arësimit, kulturës, mjeteve të informimit dhe të kulturës fizike.

3. Krahina Autonome dhe komunat — marrëdhënjet dhe bashkëpunimi

Neni 58

Krahina ushtron ndaj komunave të drejtat dhe detyrat e përcaktuara me kushtetutë dhe bashkëpunim me komunat në realizimin e funksioneve të tyre.

Krahina përcakton organizimin teritorial të komunave.

Në realizimin e të drejtave dhe detyrave të veta, Krahina mbështetet në bashkëpunimin e komuneve, të organizatave punonjëse dhe të organizatave të tjera vetëqeverisëse.

Neni 59

Organet krahinore ndaj organeve komunale kanë të drejtat dhe detyrat e përcaktuara me kushtetutë me këtë ligjë kushtetuese dhe me ligjë që u takojnë organeve republike, me përashtim të atyre të drejtave dhe detyrave që me Kushtetutën e Republikës Socialiste të Sërbisë janë të përcaktuara si e drejtë dhe detyrë e Republikës, që i realizojnë organet republike në mënyrë unike në tërë teritorin e Republikës.

Me ligjën krahinore mund të bartën në kompetencën e organeve komunale disa punë, që janë e drejtë dhe detyrë e Krahinës, me kusht që Krahina të sigurojë mjetet e duhura, respektivisht burimet e të ardhurave për kryerjen e tyre.

4. Kompetencat e Krahinës në fushën e legjislacionit

Neni 63

Krahina rregullon me ligje krahinore e dispozita të tjera dhe akte të përgjithshme çështjet me interes të përbashkët për jetën shoqërore-ekonomike, politike e kulturale dhe zhvillimin e Krahinës dhe me akte vetëqeverisëse e instrumente realizon interesat e përbashkëta të qytetarëve dhe të njerëzve punonjës të bashkuar në organizatat punonjëse dhe organizatat tjera vetëqeverisëse dhe në komuna.

Neni 64

Në fushat, në të cilat Federata nxjerr ligje themelore, si dhe në fushën e mbrojtjes popullore dhe të sigurimit publik, Krahina rregullon të gjitha çështjet dhe marrëdhënjet për të cilat eshtë e autorizuar Republika.

Në fushat, në të cilat Federata nxjerr ligje të përgjithshme, Krahina rregullon pavarësisht marrëdhënjet në këto fusha, në përputhje me parimet e përcaktuara me ligjën e përgjithshme.

Neni 65

Çështjet dhe marrëdhënjet që rregullohen ekskluzivisht me ligjën federative dhe çështjet e marrëdhënjet në fushat në të cilat Federata nxjer ligje të plota, Krahina mund t'i rregullojë vetëm atëherë kur për këtë eshtë autorizuar me ligjën republike.

Neni 66

Krahina mund t'i rregullojë marrëdhënjet dhe disa çështje në fushat, që rregullohen në mënyrë unike për tërë teritorin e Republikës vetëm më ligjën republike, nëqoftëse për këtë eshtë e autorizuar me këtë ligjë.

Nëqoftëse me ligjën republike, nxjerrë pasi eshtë marrë më parë mendimi i Kuvendit krahinor, rregullohen marrëdhënjet dhe çështjet në fushat

Organet komunale sigurojnë zbatimin e ligjeve krahinore, e dispozitave tjera dhe të akteve të përgjithshme dhe drejtëpërdrejt i zbatojnë, nëqoftëse zbatimi i tyre nuk eshtë lënë ekskluzivisht në kompetencën e organeve krahinore.

Organet krahinore mund të sigurojnë edhe drejtëpërdrejt zbatimin e ligjeve krahinore e dispozitive të tjera dhe akteve të përgjithshme për zbatimin e të cilave janë kompetente organet komunale, nëqoftëse këto organe nuk i zbatojnë ato dispozita.

Neni 60

Kuvendi krahinor dhe organet tjera krahinore kanë për detyrë që në fryshten e parimit të bashkëpunimit të Krahinës dhe komunave të shqyrtojnë nisiativën e organeve dhe organizatave në komunë në çështjet me interes të përbashkët.

Orgaret krahinore të administratës dhe organzatat që i themelon Krahina për t'i kryer punët dhe detyrat me interes të përgjithshëm për Krahinën, kanë për detyrë të përcjellin dhe të studjojnë çështjet në të cilat ekziston interes i përbashkët i Krahinës dhe komunave dhe tu jepin nisiativë organeve kompetente krahinore për të marrë masa të duhura dhe për të nxjerrë dispozita.

Neni 61

Krahina nxit dhe ndihmon bashkëpunimin reciprok të komunave, të cilat i bashkojnë mjetet e veta për kryerjen e punëve të caktuara nga kompetenca e tyre ose për krijimin e kushteve për plotësimin e nevojave me interes të përbashkët, themelimin e organeve, organizatave dhe shërbimeve të përbashkëta, ndërmarrjen e akioneve të përbashkëta dhe shkembimin e përvojave.

Neni 62

Komunat me vendimin e kuvendeve të veta, mund t'i besojnë Krahinës kryerjen e punëve të caktuara me interes të përbashkët të tyre.

F. Tiranë kryerja e Kuvendit

ku Federata nxjerr ligje themelore dhe të përgjithshme dhe në fushën e mbrojtjes popullore dhe të sigurimit publik, caktohet që të gjitha ose disa dispozita të saj të aplikohen në tërë teritorin e Republikës, Krahina në këto raste mund t'i rregullojë marrëdhënjet dhe çështjet, nëqoftëse eshtë e autorizuar me ligjën republike.

Nëqoftëse në këto fusha eshtë nxjerrë ligja republike pa mendimin paraprak të Kuvendit krahinor, ligja republike aplikohet në teritorin e Krahinës gjersa të nxirret ligja krahinore.

Neni 67

Në fushat, në të cilat sipas kësaj Ligje kushtetuese nxirren ligjet krahinore, komunat me dispozitat e veta mund t'i rregullojnë çështjet dhe marrëdhënjet nëqoftëse për këtë janë të autorizuara me ligjën krahinore.

Në këto fusha komunat mund t'i rregullojnë çështjet dhe marrëdhënjet edhe pse nuk ka ligjë krahinore e po nëqoftëse nuk janë autorizuar me ligjën krahinore, vetëm nëqoftëse për këtë janë autorizuar me ligjën federative ose republike.

Në fushat e tjera komunat, në kuadër të të drejtave dhe detyrave të veta të përcaktuara me kushtetutë, mund t'i nxjerrin dispozita për rregullimin e çështjeve dhe marrëdhënjeve me interes të drejtëpërdrejtë për zhvillimin ekonomik, kultural, social dhe komunal të komunës.

Neni 68

Komunat mund t'i nxjerrin dispozita për zbatimin e dispozitave krahinore vetëm nëqoftëse për këtë janë të autorizuara shprehimisht me ligjën krahinore.

Neni 69

Të drejtat dhe detyrat e Krahinës i ushtron dispozita e organet krahinore në kuadrin e kompetencave të

caktuara me Ligjén kushtetuese, ligjét krahinore dhe me dispozitat e tjera.

Krahina përcakton pavarësishët organizimin e Kuvendit krahinor, Këshillit ekzekutiv krahinor, organeve krahinore të administratës dhe të organave të jurisprudencës.

Qëllimet e veta politike, ekonomike dhe qëllimet tjera me interes të përbashkët qytetarët i realizojnë edhe me arën e organizatave vëtëqeveri-sëse që veprojnë në territorin e Krahinës.

5. Barazia e gjuhëve dhe e shkrimit

Neni 70

Në Krahinën Socialiste Autonome të Kosovës është i barabartë aplikimi i gjuhës shqipe e sërbokroatishët dhe i shkrimit të tyre.

Në rajonet ku jetojnë edhe Turqit është i barabartë aplikimi i gjuhës shqipe, sërbokroatishët e turqishtë dhe i shkrimit të tyre.

Organet, institucionet, organizatat punonjëse dhe organizatat e tjera në Krahinë janë të detyruara që gjatë punës t'i përmbahen parimit të barazisë së gjuhëve dhe shkrimit të kombeve e kombësive të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës.

Neni 71

Në shkollat fillore, të mesme, të larta dhe në fakultete, respektivisht në paralelet pranë këtyre institucioneve, sigurohen kushtet e mësimit në gjuhën amëtare, respektivisht në gjuhën shqipe, sërbokroatishët dhe turqishtë.

Pjesëtarët e kombeve dhe kombësive të tjera të Jugosllavisë kanë të drejtë e mësimit në gjuhën e vet në përputhje me ligjén krahinore.

28

rat e Krahinës, si dhe rregullimi më i hollësishëm i zbatimit të parimit të barazisë së gjuhëve në Krahinë, rregullohet me ligjén krahinore dhe me aktet e tjera të përgjithshëm.

6. Konstitucionalizmi dhe ligjëshmëria

Neni 76

Në Krahinën Socialiste Autonome të Kosovës sigurohet mbrojtja e konstitucionalizmit dhe ligjëshmërisë në kuadrin e të drejtave dhe detyrave të Krahinës.

Kujdesi mbi konstitucionalizmin dhe ligjëshmërinë është detyrë e gjykatave dhe organave të tjera shtetërore, organeve të vetëqeverisjes shoqërore dhe e seçilit që ushtron funksione publike ose funksione të tjera shoqërore.

Neni 77

Gjykata e lartë e Kosovës, si bartëse, e mbrojtjet së konstitucionalizmit dhe ligjëshmërisë në kuadrin e të drejtave dhe detyrave të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës siguron përputhshmërinë e ligjës krahinore me Ligjén kushtetuese dhe përputhshmërinë e dispozitatave të tjera krahinore me Ligjén kushtetuese dhe ligjet krahinore.

Neni 78

Krahina Socialiste Autonome e Kosovës ka të drejtë për mbrojtjen e të drejtave autonome të përaktuara me kushtetutë, para gjykatës kushtetuese kompetente.

Kuvendi i Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës dhe Këshilli ekzekutiv krahinor mund të fillojnë procedurën para Gjykatës kushtetuese të Jugosllavisë e Gjykatës kushtetuese të Sërbisë për të vlerësu-

Neni 72

Gjuha shqipe, sërbokroatishët dhe turqishtë janë të barabarta si lëndë mësimi dhe si gjuhë jo amëtare mësohen në bazë të deklarimit në mënyrë vullnetare.

Neni 73

Me statutet e komunave përcaktohet më hollësisht dhe sigurohet aplikimi i barabartë i gjuhës shqipe e sërbokroatishët, respektivisht i gjuhës sërbokroatishët, shqipe dhe turqishtë në komunat ku jetojnë edhe Turqit.

Me statutet dhe aktet e tjera të përgjithshme të organizatave punonjëse dhe të organizatave të tjera përcaktohet më hollësisht dhe sigurohet aplikimi i barabartë i gjuhës shqipe e sërbokroatishët, respektivisht i gjuhës sërbokroatishët, shqipe dhe turqishtë.

Neni 74

Secilit i garantohet e drejta që në procedurën para gjyqi ose organeve të tjera shtetërore dhe organizatave të cilat gjatë ushtrimit të autorizimeve publike vendosin mbi të drejtat dhe obligimet e qytetarëve, të përdorë gjuhën e vet dhe në këtë procedurë të informohet në gjuhën e vet përfaktet.

Qytetarët kanë të drejtë që në gjuhën e vet të paraqesin lutje, ankesa dhe parashresa të tjera pranë organeve, institucioneve dhe organizatave punonjëse që ushtritë autorizime publike dhe në gjuhën e vet të marrin përgjegje dhe akte të tjera me të cilat vendoset mbi të drejtat dhe detyrat e tyre.

Neni 75

Realizimi i barazisë së gjuhës shqipe sërbokroatishët dhe turqishtë dëshmorët e caktimi i kushteve më të hollësishëm për aplikimin e tyre në punën e Kuvendit krahinor dhe organeve të tjera krahinore dhe organizatave, të cilat realizojnë të drejtat dhe dety-

ar konstitucionalizmin dhe ligjëshmërinë. Këtë të drejtë e ka gjatë ushtrimit të funksioneve të veta edhe Gjykata e lartë e Kosovës.

Neni 79

Nëqoftëse ligja krahinore ose ndonjë akt tjeter i përgjithshëm nuk është në përputhje me ligjén federative, respektivisht me ligjén republikane, gjës në vendimin e Gjykatës kushtetuese kompetente do të zbatohet ligja federative, respektivisht ligja republikane.

Neni 80

Kuvendi i Krahinës Socialiste Autonome i Kosovës do të abrogojë respektivisht anulojë aktin e Këshillit ekzekutiv krahinor ose të organit krahinor të administratës që është antikushtetues, në kundërshtim me Ligjén kushtetuese ose i paligjshëm.

Këshilli ekzekutiv krahinor ka të drejtë të përzullojë zbatimin e dispozitatave ose të ndonjë akti tjetër të përgjithshëm të Kuvendit komunal dhe të organave të tij, që janë në kundërshtim me kushtetutën, Ligjén kushtetuese dhe ligjén, gjersa të merret vendimi i Gjykatës kushtetuese, respektivisht Gjykatës së lartë të Kosovës — Degës kushtetuese-gjyqësore.

Neni 81

Ligjet krahinore e dispozitat e tjera dhe aktet e përgjithshme shpalen para se të hyjnë në fuqi.

Ligjet krahinore e dispozitat e tjera dhe aktet e përgjithshme hyjnë në fuqi jo më parë se ditën e tetë pas shpalljes.

Vetëm për arësyte veçanërisht të justifikuara mund të caktohet që ligjet krahinore e dispozitat e tjera apo aktet e përgjithshme të hyjnë në fuqi brenda afatit më të shkurt se tetë ditësh.

Dispozitat krahinore ose aktet e tjera të përgjithshme nuk mund të kenë efekt retroaktiv. Vetëm me ligjén krahinore mund të caktohet që disa norma

Deputet i Kuvendit krahinor është i zgjedhur kandidati që ka fituar shumicën e votave të caktuar me ligjën krahinore.

Mandati i deputetëve krahinorë zgjat katër vjet. Cdo katër vjet zgjedhen të gjithë anëtarët e dhomës të Kuvendit krahinor.

Deputetit krahinor i pushon mandati edhe para se të kalojë afati për të cilin është zgjedhur kur humb të drejtën e zgjedhjes, revokohet nga ana e forumit elektoral, i pranohet dorëheqja nga ana e dhomës anëtar i së cilës është, me aktgjykim të plotëfushiqshëm denohet për vepër penale të kryer me qëllim interesin personal, ose për vepër tjetër penale denohet më tepër se gjashtë muaj burgim ose me dënim tjetër më të rëndë, si dhe në raste të tjera të parashikuara më ligjë.

Deputeti i Kuvendit krahinor është i revokuar nëqoftëse për revokim ka votuar shumica e anëtarëve të forumeve elektorale përcaktuar me Ligjin krahinore.

Askush nuk mund të zgjedhet më tepër se dy herë rresht deputet i Kuvendit.

Deputeti i Kuvendit krahinor nuk mund të jetë njëkohësisht anëtar i Kuvendit federativ respektivisht i Kuvendit republikan, përvëç anëtar i Dhomës së kombeve.

Askush nuk mund të jetë njëkohësisht anëtar i dy dhomave të Kuvendit krahinor.

Funkcionari dhe punëtori i organit krahinor të administratës, gjyqtari të cilin e zgjedh Kuvendi, gjyqtari i Degës kushtetuese-gjyqësore si dhe funksionarët e personalitës e tjerë, të cilët i emëron Kuvendi, nuk mund të janë njëkohësisht deputetë të Kuvendit krahinor.

Secila dhomë e Kuvendit kryen pavarësisht punitë e caktuara nga kompetenca e Kuvendit krahinor.

Kuvendi krahinor, në seancën e përbashkët të të gjitha dhomave, kryen punët e caktuara nga kompetenca e vet.

Kuvendi krahinor kryen punët e caktuara nga kompetenca e vet nëpër këshilla, komisione dhe në forume të tjera të dhomave dhe të Kuvendit.

Në seancën e përbashkët të të gjitha dhomave Kuvendi krahinor:

1. vendos mbi ndryshimin e Ligjës kushtetuese të Krahinës.
2. jep pëlgjim për ndryshimin e teritorit të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës,
3. zgjedh kryetarin dhe nën-kryetarët e Kuvendit,
4. zgjedh deputetët për Dhomën e kombeve të Kuvendit federativ,
5. zgjedh kryetarët dhe anëtarët e komisioneve dhe këshillave të Kuvendit,
6. nxjerr rregulloren e punës së Kuvendit,
7. vendos mbi shpërndarjen e Kuvendit dhe mbi zgjatjen e mandatit të deputetëve dhe konstaton se kanë pushuar së ekzistuar rrethanat për shkak të cilave mandati i deputetëve është zgjatur,
8. kryen edhe punë të tjera, kur kjo është caktuar më këtë Ligjë kushtetuese, me kushtetutë ose me ligjë që Kuvendi t'i kryejë në mbledhjen e përbashkët të të gjitha dhomave.

Dhoma krahinore me të drejtë të barabartë me dhomën tjetër kompetente të Kuvendit nxjerr ligje krahinore dhe akte të tjera dhe kryen punë të tjera nga kompetenca e Kuvendit, me përjashtim kur me këtë Ligjë kushtetuese është parashikuar që punët e caktuara t'i kryejë në mënyrë të pavarrur dhoma përfshirë.

Zgjedhjet e deputetëve të rinjë të Kuvendit duhet të mbahen jo më vonë se 15 ditë para se të kalojë periudha elektorale e deputetëve të cilëve u skadon mandati.

Nëqoftëse është shpërndarë Kuvendi ose ndonjë dhomë e Kuvendit si dhe në rast pushimi të mandatit të deputetit para afatit të caktuar, zgjedhjet duhet të shpalen jo më vonë se 15 ditë nga dita shpërndarjes, respektivisht nga dita e pushimit të mandatit.

Nëqoftëse për shkak të rrethanave të parashikuara me kushtetutë është zgjatur mandati i deputetëve krahinorë, zgjedhjet shpalen menjëherë pas pushimit të rrethanave për shkak të të cilave mandati i depitetës është zgjatur.

Mandati i anëtarëve të dhomës së posazgjedhur të Kuvendit vazhdon gjersa të kalojë koha për të cilën kanë qenë zgjedhur anëtarët e dhomës që është zgjedhur.

Nga dita e shpalljes së zgjedhjeve e gjer në ditën kur zgjedhen deputetët, nuk mund të kalojë më tepër se dy as më pak se një muaj.

Me verifikimin e mandatit të deputetëve të rinjë pushon funksioni i deputetëve, mandati i të cilëve ka skaduar.

Procedura e kandidimit, mënyra e zgjedhjes dhe e revokimit të deputetëve të Kuvendit krahinor rregullohen me ligjë krahinore.

3. Fushëveprimi dhe puna

Dhoma krahinore së bashku me ndonjë dhomë tjetër kompetente kryen me të drejta të barabarta punët nga kompetenca e Kuvendit krahinor.

katëse e Kuvendit, ose që Kuvendi t'i kryejë në mbledhjen e përbashkët të të gjitha dhomave.

Dhoma krahinore dhe Dhoma ekonomike me të drejta të barabarta:

shqyrtojnë çështjet nga fusha e ekonomisë dhe e financave;

nxjerrin ligje krahinore dhe akte të tjera në këto fusha;

aprovojnë planet shoqërore të Krahinës.

Dhoma krahinore dhe Dhoma arësimore-kulturale me të drejta të barabarta:

shqyrtojnë çështjet nga fusha e arësimit, shkençës, artit dhe fusha të tjera të kulturës dhe të kulturës fizike;

nxjerrin ligje krahinore dhe akte të tjera në këto fusha.

Dhoma krahinore dhe Dhoma sociale-shëndetësore me të drejta të barabarta:

shqyrtojnë çështjet nga fusha e shëndetësisë, si-gurimi social dhe fushë të tjera të politikës sociale;

nxjerrin ligje krahinore dhe akte të tjera në këto fusha.

Dhoma krahinore dhe Dhoma organizative-politike me të drejta të barabarta:

shqyrtojnë çështje nga fushëveprimi i mbrojtjes popullore, sigurimi shtetëror, sigurimi publik, jurisprudencës dhe çështje të tjera të sistemit shoqërore-politik; çështje nga fusha e pronësisë shoqërore, marrëdhënjeve tokësore dhe marrëdhënjeve të tjera pronësore-juridike; çështje të sistemit të financimit të bashkësive shoqërore-politike;

përcaktojnë, organizimin teritorial të komunave; vendosin mbi shpërbimet për punën e deputetëve dhe të funksionarëve të tjerë krahinorë; nxjerrin ligje krahinore dhe akte të tjera në këto fusha; aprovojnë buxhetin krahinor dhe llogarinë përfundimtare krahinore; vendosin për hyrjen borxh të Krahinës.

kryejnë punë të tjera nga kompetenca e Kuvendit që nuk janë në fushëveprim me të drejtë të barabarta të Dhomës krahinore dhe të ndonjë dhome tjetër të bashkësive punuese ose në fushëveprim të pavarrur të ndonjë dhome tjetër.

Neni 102

Dhoma krahinore pavarësish:

zgjedh dhe shkarkon kryetarin dhe anëtarët e Këshillit ekzekutiv krahinor, kryetarët dhe anëtarë e këshillave dhe komisioneve të veta, kryetarin dhe gjyqtarët e Gjykatës së lartë të Kosovës, kryetarin dhe gjyqtarët e Degës kushtetuese gjyqësore, si dhe të gjyqeve të tjera kur kjo është caktuar me ligjë, kryetarin dhe gjyqtarët e Gjykatës krahinore të kundërvajtjeve;

emëron dhe shkarkon sekretarët krahinorë dhe zëvendësitet e tyre, si dhe eprorët e tjerë të organeve dhe organizatave krahinore, sekretarin e Kuvendit dhe sekretarin e Këshillit ekzekutiv krahinor, prokurorinë publik krahinor, avokatin publik krahinor dhe funksionarët e personat tjerë anëtarët e organeve të qeverisjes për të cilët kjo është caktuar me ligjë ose me ndonjë akt tjetër të Kuvendit për t'i zgjedhur, respektivisht, emëruar Kuvendi, përvëç funksionarëve për të cilët më këtë Ligjë kushtetuese ose me ndonjë akt tjetër të Kuvendit është caktuar që t'i zgjedhin ose emërojnë të gjitha dhomat ose ndonjë dhomë përkatëse;

realizon të drejtat e Kuvendit në pikëpamje të përgjegjësisë së organit politik-ekzekutiv dhe të funksionarëve krahinorë përpara Kuvendit;

e anëtarëve të dhomës, me përjashtim kur sipas kësaj Ligje kushtetuese kërkohet shumica e vecantë.

Kuvendi krahinor, në mbledhjen e përbashkët të të gjitha dhomave, vendos plotfuqishëm me shumicë votash, me përjashtim kur sipas kësaj Ligje kushtetuese kërkohet shumica e vecantë. Për vendime të plotfuqishme në mbledhjen e përbashkët është e nevojshme prania e shumicës së anëtarëve të se cilës dhomë.

Neni 106

Të drejtë propozimi të ligjeve krahinore dhe të akteve të tjera ka qdo anëtar në dhomën e vet, Këshilli ekzekutiv krahinor, këshilli i Kuvendit, organat krahinore të administratës si dhe kuvendet kommunale.

Cdo dhomë mund të propozojë nxjerrjen e ligjeve krahinore dhe akteve të tjera nga fushëveprimi i dhomës tjetër.

Kërkesa për nxjerrjen e ligjeve krahinore dhe akteve të tjera mund të bëhet edhe nga organizatat punojëse e organizatat e tjera vetëqeverisëse, organizatat shoqërore dhe qytetarët.

Propozimi i ligjës krahinore ose i ndonjë akti tjetër të përgjithshëm, i cili nuk bëhet nga Këshilli ekzekutiv krahinor, i dërgohet Këshillit ekzekutiv për të dhënë mendim para se të shqyrtohet në Kuvend.

Neni 107

Cdo dhomë, gjatë shqyrtimit të ligjës ose të ndonjë akti tjetër, në nxjerrjen e të cilit nuk merr pjesë, mund t'u propozojë dhomave kompetente ndryshimin ose plotësimin e aktit të këtillë, nëqoftëse është fjala për çështjen e interesit të përbashkët për njerzit punonjës që ajo përfaqëson.

Nëqoftëse nuk e pranojnë propozimin e këtillë, dhomat kompetente mund të nxjerrin ligjën ose aktin tjetër vetëm pasi të zbatohet procedura e vecantë e parashikuar me Rregulloren e punës së Kuvendit krahinor për shqyrtimin e çështjes kontestuese nga

vendos mbi amnistinë për vepra penale të caktuara me ligjën krahinore;

kryen punë të tjera nga kompetenca e Kuvendit që nuk janë në fushëveprim të barabartë të dhomave, në fushëveprim të pavarrur të ndonjë dhome tjetër ose në fushëveprim të mbledhjes së përbashktë të të gjitha dhomave.

Neni 103

Dhomat e bashkësive punuese, secila në fushëveprimin e vet, mund të shqyrtojnë pavarësish çështjet në lidhje me zbatimin e ligjeve krahinore dhe akteve të tjera të Kuvendit dhe çështje të tjera me interes të përbashkët për organizatat punonjëse dhe organizatat të tjera vetëqeverisëse dhe për komuna me qëllim që të harmonizohen marrëdhënjet e tyre dhe të zhvillohet bashkëpunimi reciprok. Këto dhoma, përkizazi me këto çështje, mund t'u jasin rekomandime organizatave punuese dhe organizatave tjetra vetëqeverisëse, komunave, bashkësive punuese dhe organave shtetërore.

Secila nga këto dhoma në fushëveprimin e vet mund të kërkojë raporte nga Këshilli ekzekutiv krahinor dhe t'i bëjë pyetje.

Secila nga këto dhoma, në fushëveprimin e vet, mund të kërkojë raporte dhe spjegime nga sekretarët krahinorë dhe funksionarët e tjerë të cilët i udhëheqin organet krahinore të administratës.

Neni 104

Deputetët për Dhomën e kombeve të Kuvendit federativ, Kuvendi i zgjedh nga radhët e anëtarëve të vet dhe të qytetarëve që kanë të drejtë votimi.

Mënyra e kandidimit dhe zgjedhja e anëtarëve të Dhomës së kombeve caktohet me ligjë.

Neni 105

Cdo dhomë vendos plotfuqishëm me shumicë votash në mbledhjen në të cilën merr pjesë shumica

Rregulloren kushtetuese KSAK

ana e dhomave kompetente dhe Dhomës që e ka dhënë këtë propozim.

Me Rregulloren e punës së Kuvendit krahinor përcaktohet mënyra e pjesëmarrjes së se cilës dhomë të bashkësive punuese në shqyrtimin e propozimit të planit shqoqëror të Krahinës, buxhetit krahinor dhe llogarisë përfundimtare si dhe në procedurën e zgjedhjes, emërimi, respektivisht shkarkimit të anëtarët të organeve kolegiale, funksionarëve krahinore dhe anëtarëve të organeve të qeverisjes së organizatave që zgjedh respektivisht emëron Kuvendi krahinor, si dhe të drejtat e caktuara të këtyre dhomave në shqyrtimin dhe vendosjen mbi këto çështje.

Neni 108

Dhomat kompetente mund të vendosin që propozimi i ligjës krahinore të nxirret në diskutim publik për të marrë mendimet dhe propozimet.

Neni 109

Cdo dhomë e Kuvendit mblidhet dhe vendos ndamas në seancat e veta, por dhomat mund të vendosin edhe që të mblidhen dhe të punojnë bashkarisht.

Dy dhoma, të cilat marin pjesë me të drejtë të barabarta në nxjerrjen e ligjës krahinore ose të aktit tjetër, mund të vendosin që ligjën ose aktin e tillë të shqyrtojnë në mbledhjen e përbashkët.

Dy ose më shumë dhoma mund të vendosin që në mbledhjen e përbashkët t'i shqyrtojnë çështjet me interes të përbashkët për këto dhoma.

Kur dhomat vendosin të votojnë në mbledhjen e përbashkët, anëtarët e cdo dhoma votojnë ndaras.

Votimi është publik nëqoftëse Kuvendi ose dhomat, në përputhje me rregulloren e punës, nuk caktojnë që votimi të jetë i mëshehtë.

Neni 110

Kuvendi krahinor ka rregulloren e punës, të cilën e aprovon në mbledhjen e përbashktë të të gjitha dhomave.

Cdo dhomë e Kuvendit nxjerr rregulloren e vet tē punës.

Neni 111

Cdo dhomë e Kuvendit bën pavarësish verifikasi min e mandatit dhe vendos mbi çështjet mandato imunitare tē anëtarëve tē vet.

Neni 112

Ligja krahinore ose akti tjetër, nē nxjerrjen e tē cilil marrin pjesë bashkarisht dy dhoma tē Kuvendit, konsiderohet se eshtë nxjerré kur eshtë votuar nē tekstin identik nē tē dy dhomat.

Nëqoftëse ky pëlqim nuk arrihet as pas dy shqyrtimeve tē njëpasnjëshme tē çështjes kontestuese, dhomat formojnë komisionin e përbashktë me numur tē njëjtë anëtarësh, tē cilil i besohet përpilimi i propozimit pér zgjidhjen e konfliktit.

Nëqoftëse nē komisionin e përbashkët nuk arrihet pajtimi ose njëra dhomë nuk e pranon tekstin që e propozon komisionin, propozimi i ligjës krahinore ose aktit tjetër paraqitet nē mbledhjen e përbashktë tē tē dy dhomave. Nëqoftëse as nē mbledhjen e përbashkët tē tē dy dhomave nuk arrihet pajtimi, propozimi kontestues hiqet nga rendi i ditës së Kuvendit, e mund tē vihet përsëri nē rend dite nē bazë tē propozimit tē një dhoma ose tē Këshillit ekzekutiv krahinor pasi tē kenë kaluar gjashtë muaj nga dita e heqjes nga rendi i ditës, ose para kësaj kohe, nē bazë tē vendimit tē tē dy dhomave.

Neni 113

Nëqoftëse pér shkak tē kontestit tē krijuar nē mes tē Dhomës krahinore dhe dhomës tjetër kompetente nuk ka mundur tē aprovohet plani shoqëror i Krahinës ose buxheti krahinor gjer nē afatin kur këta duhet tē hyjnë nē fuqit tē dy dhomat shpérndaren dhe konsiderohet se plani shoqëror e buxheti janë aprovuar nē tekstin e votuar nē Dhomën krahinore.

Neni 117

Kryetari i Kuvendit, me nënkyretarët e Kuvendit dhe kryetarët e dhomave, interpreton dispozitat e Rregullores së punës së Kuvendit dhe tē dhomave nē pikëpamje tē kompetencës së dhomave dhe këshillave tē Kuvendit dhe merr qëndrime përkitazi me çështjet e tjera me interes tē përbashkët pér punën e dhomave që i caktion Rregullorja e punës së Kuvendit.

Kryetari i Kuvendit mund tē thërrasi seancën e përbashkët tē tē gjitha dhomave mbi shqyrtimin e çështjeve me rëndësi tē përgjithëshme politike.

Kryetari i Kuvendit thërret seancën e përbashkët tē tē gjitha dhomave me propozimin e së paku tri dhomave tē Kuvendit, kurse seancën e përbashkët tē dy ose më shumë dhomave me propozimin e dy dhomave.

Neni 118

Seancat e secilës dhomë i thërret kryetari i dhomës nē bazë tē vendimit tē vetë dhomës ose me nisiativën e vet dhe ka pér detyrë tē thërrasi seancën nē bazë tē propozimit tē kryetarit tē Kuvendit ose tē Këshillit ekzekutiv krahinor dhe nē raste tē tjera kur eshtë caktuar me këtë Ligjë kushtetuese.

Nëqoftëse kryetari i dhomës nuk e thërret seancën e dhomës kur eshtë caktuar me Ligjën kushtetuese, dhoma do tē thirret me thirrjen e dhjetë anëtarëve tē saj ose tē kryetarit tē Kuvendit.

Neni 119

Kryetari me nënkyretarët e Kuvendit, kryetarët e dhomave dhe funksionarët e tjerë e deputetët e Kuvendit, nē përputhje me Rregulloren e Kuvendit, si Kryesi e Kuvendit, nē kohë luftë ose nē rast rrëziku tē drejpërdrejtë nga lufta, nëqoftëse nuk ekziston mundësia e mbledhjes së Dhomës krahinore, kryejnë punët nē lidhje me zgjidhjen dhe shkarkimin

Dhomat e zgjedhura rishtas mund tē aprovojnë planin e ri shoqëror, respektivisht buxhetin e ri.

4. Kryetari i Kuvendit dhe kryetarët e dhomave

Neni 114

Kuvendi krahinor ka kryetarin dhe një ose më shumë nënkyretarë, tē cilët i zgjedh nga radhët e anëtarëve tē tē gjitha dhomave tē Kuvendit.

Cdo dhomë e Kuvendit ka kryetarin.

Kryetar dhe nënkyretarët e Kuvendit dhe kryetarët e dhomave, tē cilët më parë e kanë ushtruar këtë funksion katër vjet mund tē zgjedhen përsëri nē atë funksion nëqoftëse pér këtë ekzistojnë shkaqe tē arësyeshme, mbi qëka Kuvendi vendos më parë.

Kuvendi ka sekretarin, tē cilin e emëron dhe e shkarkon Dhoma krahinore.

Neni 115

Kryetari i Kuvendit përfaqëson Kuvendin, thërrret seancat e përbashkëta tē dhomave, kryeson seancat e përbashkëta tē dhomave, kujdeset pér zbatimin e Rregullores së punës së Kuvendit, nxjerr aktin mbi shpérndarjen e dhomave tē Kuvendit nē rastet e parashikuara me këtë Ligjë kushtetuese dhe shpall zgjedhjet pér deputetët krahinorë.

Neni 116

Kryetari i Kuvendit nënshkruan dekretet mbi shpalljen e ligjeve krahinore dhe aktet e tjetra tē nxjerra nē seancën e përbashkët tē tē gjitha dhomave dhe së bashku me kryetarët e dhomave përkatëse, nënshkruan aktet e Kuvendit që i kanë nxjerrë dhomat, me përashtim tē rekondimeve dhe rezolutave, tē cilat i nënshkruajnë kryetarët e atyre dhomave tē cilat i nxjerrin këto akte.

e anëtarëve tē Këshillit ekzekutiv krahinor, sekretarëve krahinorë dhe funksionarëve tē tjerë që i emëron dhe shkarkon Dhoma krahinore, si dhe punët nē lidhje me mandatin dhe tē drejtat imunitare tē deputetëve.

5. Tē drejtat dhe detyrat e deputetëve

Neni 120

Cdo deputet ka tē drejtë t'i paraqesë dhomës anëtar i së cilës eshtë, propozime tē ligjeve krahinore ose akteve tē tjera dhe tē parashtrojë çështje tē tjera nga fushëveprimi i dhomës.

Deputeti ka tē drejtë t'i propozojë dhomës, anëtar i së cilës eshtë, shqyrtimin e çështjeve që kanë tē bëjnë me politikën dhe punën e Këshillit ekzekutiv krahinor, me zbatimin e dispozitave federative, Republikane dhe krahinore ose me punën e organeve krahinore tē administratës.

Cdo deputet ka tē drejtë t'u bëjë pyetje Këshillit ekzekutiv krahinor ose funksionarëve, tē cilët i udhëheqin organet krahinore tē administratës, përkitazi me punën ose veprimitarinë e tyre nga kompetencia e tyre ose nga kompetencia e organit përkatës.

Neni 121

Cdo deputet ka tē drejtë tē kërkojë informata nga sekretarët krahinorë dhe funksionarët e tjerë, tē cilët i udhëheqin organet krahinore tē administratës.

Sekretari krahinor ose funksionari, i cili e udhëheqë organin krahinor tē administratës, ka pér detyrë t'i japë deputetit informatën e kërkuar.

Neni 122

Deputeti eshtë përgjegjës para zgjedhësve dhe ka pér detyrë t'i informojë zgjedhësit, respektivisht

forumin elektoral në të cilin është zgjedhur mbi punën e vet dhe mbi punën e dhomës, anëtarë i së cilës është.

Deputeti ka të drejtë të merrë pjesë në punën e kuvendit komunal, ku është zgjedhur.

Në bazë të kërkesës së kuvendit komunal, ku është i zgjedhur deputeti ka për detyrë ta informojë Kuvendin mbi punën e vet dhe mbi punën e dhomës, anëtar i së cilës është, si dhe në bazë të përfundimeve të kuvendit komunal të paraqesë para dhomës propozimin ose mendimin e tij mbi çështjet nga kompetenca e dhomës, anëtar i së cilës është.

Për të kryer detyrën e vet të deputetit, deputeti ka të drejtë të kërkojë shënim që i nevojiten për punën e tij në Kuvend, nga organet shtetërore dhe organizatat punojëse e organizatat e tjera vetëqeverisëse, në komunën ku është zgjedhur.

Neni 123

Deputeti i Kuvendit, në ushtrimin e funksionit të vet, gëzon imunitetin në bazë të dispozitive të kushtetutës dhe të kësaj Ligje kushtetuese.

Deputeti krahinor nuk mund të merret në përgjegjësi, të burgoset ose të dënohet për mendimin e çfaqur ose përvotën e dhënë në Kuvend.

Deputeti krahinor, nëqoftëse mbështetet në imunitet në teritorin e Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës, nuk mund të burgoset, as kundër tij nuk mund të fillojë procedura penale pa pëlgimin e dhomës kompetente të Kuvendit, me përjashtim të rastit kur burgosja është e obligueshme me ligjë, ose kur gjendet në kryerje e sipër të veprës penale, për të cilën është i parashikuar dënim i me burgim të rendë, dhe kur është rrezik të ikë.

6. Këshillat dhe komisionet

Neni 124

Për shqyrtimin e propozimeve të ligjeve krahinore dhe akteve të tjera dhe përvotësia e studimin dhe

shqyrtimin e çështjeve të tjera nga kompetenca e Kuvendit dhe fushëveprimi i dhomat e tij, Kuvendi dhe dhomat mund të formojnë komisione, këshilla dhe forume të tjera të përherëshme dhe të përkohëshme të punës.

Mënyra e formimit, përbërja, fushëveprimi dhe autorizimet e forumeve të punës caktohen me rregulloren e punës dhe me vendimet e Kuvendit dhe të dhomat e tij.

Neni 125

Në Kuvendin krahinor formohet Komisioni për zgjedhje dhe emërimë.

Kryetarin dhe shumicën e anëtarëve të këtij komisioni i zgjedhin Dhoma krahinore dhe dhomat tjera nga radhët e deputetëve krahinorë, kurse një numër të caktuar anëtarësh e delegon Konferencë krahinore e Lidhjes socialiste të popullit punojës.

Ky komision shqyrton të gjitha çështjet përkicatasi me zgjedhjen, emërimet dhe shkarkimet nga kompetenca e Kuvendit si dhe çështjet e përgjithësme të politikës së kuadrove.

7. Ndryshimi i Ligjës kushtetuese

Neni 126

Mbi ndryshimin e Ligjës kushtetuese të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës vendosin të gjitha dhomat e Kuvendit krahinor në seancën e përbashkët.

Propozimin për ndryshimin e Ligjës kushtetuese mund ta paraqesë qdo dhomë e Kuvendit, Këshilli ekzekutiv krahinor ose së paku 20 anëtarë të Kuvendit krahinor.

Mbi propozimin për ndryshimin e Ligjës kushtetuese vendosin Dhoma krahinore dhe Dhoma organizative-politike në seanca të ndara.

Nëqoftëse edhe pas shqyrtimit të përsëritur nuk arrihet pëlgimi mbi propozimin që të ndryshohet Ligja kushtetuese, propozimi për ndryshimin e Ligjës kushtetuese nuk mund të vihet përsëri në rend dite para se të kalojnë gjashtë muaj nga dita e shqyrtimit.

Neni 127

Dhoma krahinore pracakton tekstin e projektit mbi ndryshimin e Ligjës kushtetuese, të cilin e shqyrtojnë dhomat e tjera të Kuvendit dhe jepin mendimin e tyre përtë.

Kur merr mendimin nga dhomat e tjera. Dhoma krahinore përcakton propozimin për ndryshimin e Ligjës kushtetuese.

Propozimi për ndryshimin e Ligjës kushtetuese mund të ketë formë e amandamentit dhe të ligjës.

Ndryshimi i Ligjës kushtetuese është i aprovuar nëqoftëse përtë votojnë dy të tretat e numrit të përgjithshëm të anëtarëve të Kuvendit krahinor.

Nëqoftëse edhe pas dy shqyrtimeve të njëpërsjësimeve nuk aprovohet ndryshimi i Ligjës kushtetuese, propozimi për ndryshimin nuk mund të vihet përsëri në rend dite para se të kalojë një vit nga dita e shqyrtimit.

Kaptina IV

KËSHILLI EKZEKUTIV KRAHINOR

Neni 128

Këshilli ekzekutiv krahinor është organ i Kuvendit krahinor, i cili ushtron funksionin politik-ekzekutiv në kuadër të të drejtave dhe të detyrave të Krahinës.

Këshilli ekzekutiv krahinor përgjigjet për ushtrimin e funksionit politik-ekzekutive, bazat e të cilës i përcakton Kuvendi krahinor.

Neni 129

Këshilli ekzekutiv krahinor përbëjnë kryetarin dhe numri i caktuar i anëtarëve, të cilët Dhoma krahinore i zgjedh nga radhët e anëtarëve të gjitha dhomat e tij.

Neni 130

Kuvendi zgjedh kryetarin e Këshillit ekzekutiv krahinor me propozimin e Komisionit për zgjedhje dhe emërimë.

Anëtarët e Këshillit ekzekutiv Kuvendi i zgjedh në bazë të propozimit të përbashkët të kryetarit të Këshillit ekzekutiv dhe Komisionit për zgjedhje dhe emërimë.

Këshilli ekzekutiv krahinor mund të ketë një ose më shumë nënkyetarë, të cilët Këshilli ekzekutiv i zgjedh nga radhët e anëtarëve të vet.

Kryetari dhe anëtarë i Këshillit ekzekutiv krahinor, i cili drejtësore përgjigjet për ushtruan këtë funksion katër vjet, mund të zgjedhet përsëri për këtë funksion nëqoftëse përtë këtë ekzistojnë shkaqe të arësyeshme, mbi çka më parë vendos Kuvendi.

Neni 131

Kryetari i Këshillit ekzekutiv krahinor ka të drejtë t'i propozojë Dhomës krahinore që të shkarkojë nga detyra ndonjë nga anëtarët e Këshillit ekzekutiv.

Shkarkimi i kryetarit të Këshillit ekzekutiv krahinor nga detyra si dhe dorëheqja e shumicës së anëtarëve të Këshillit ka përvotësia dorëheqjen e tjerë Këshillit.

Gjersa të zgjedhet Këshilli i ri ekzekutiv krahinor, këshilli në dorëheqje, mbiqetet në detyrë.

Neni 132

Kur Këshilli ekzekutiv krahinor konsideron se nuk mund të sigurojë zbatimin e politikës që e për-

cakton Kuvendi ose kur Kuvendi refuzon tē aprovojē propozimin e ligjës krahinore, ndonjë akt tjetër tē përgjithshëm apo masat që i propozon Këshilli, mund tē japë dorëheqje, respektivisht tē kérkojë shqyrtimin rreth votëbesimit.

Dhoma krahinore, pavarësisht dhe nē bazë tē kérkesës së një apo më shumë dhomave tē bashkësive punonjëse, mund tē parashtrojë cështjen e votëbesimit tē Këshillit ekzekutiv krahinor.

Shqyrtimi mbi votëbesimin bëhet nē Dhomën krahinore, e cila edhe vendos lidhur me këtë.

Neni 133

Këshilli ekzekutiv krahinor:

1. kujdeset mbi zbatimin e politikës, tē cilën e përcakton Kuvendi brenda tē drejtave dhe detyrave tē Krahinës; kujdeset mbi zbatimin e ligjeve krahinore, federative, e republikane dhe dispozitave tē tjera, planeve shoqërore dhe buxhetit dhe akteve tē tjera tē Kuvendit, i propozon Kuvendit përcaktimin e politikës; ushtron mbikëqyrjen mbi punën e organeve krahinore tē administratës dhe u jep orientime tē përgjithshme për punën;

2. i propozon Kuvendit nxjerrjen e ligjeve krahinore dhe akteve tē tjera dhe jep mendimin mbi propozimin e ligjeve krahinore, tē cilat ia paraqesin Kuvendit dhomat e Kuvendit, këshillat e Kuvendit, kuvendet komunale, deputetët ose organet krahinore tē administratës;

3. përcakton propozimin e planit shoqëror tē Kosovës, tē buxhetit krahinor dhe tē llogarisë përfundimtare krahinore;

4. nxjerr dispozita për zbatimin e ligjeve krahinore dhe akteve tē tjera tē Kuvendit kur për këtë eshtë i autorizuar;

5. nxjerr dispozita për zbatimin e ligjeve republikane, kur për këtë eshtë i autorizuar shprehimi iktit me atë ligjë dhe dispozita për zbatimin e ligjeve federative, kur për nxjerrjen e këtyre dispozitave eshtë autorizuar Këshilli ekzekutiv republikan;

Në mbledhjet e Këshillit ekzekutiv krahinor, sekretarët krahinorë dhe funksionarët e tjerë krahinorë, që udhëheqin organet krahinore tē administratës, për tē cilët kjo caktohet me ligjën krahinore, nē punët që i përkasin fushëveprimit tē tyre, kanë tē drejta tē njëjtë si dhe anëtarët e Këshillit. Në bazë tē autorizimit tē posaçëm tē Këshillit këta funksionarë mund ta përfaqësojnë Këshillin.

Organizimi dhe mënyra e punës së Këshillit ekzekutiv krahinor përcaktohen me ligjën krahinore.

Këshilli ekzekutiv krahinor mund tē formojë forume tē përherëshme dhe tē përkohëshme tē punës, përbërja nga fushëveprimi i tē cilave caktohen me aktin e Këshilit.

Neni 136

Kryetari i Këshillit ekzekutiv krahinor përfaqëson Këshillin, kujdeset për zbatimin e përfundimeve dhe për realizimin e masave tē përgjithëshme dhe tē politikës së Këshillit ekzekutiv krahinor.

Kryetari i Këshillit thërret mbledhjet e Këshillit me nisiativën e vet, me kérkesën e kryetarit të Kuvendit krahinor ose nëqoftëse këtë e propozon shumica e anëtarëve tē Këshillit ekzekutiv.

Kryetari i Këshillit koordinon punën e organeve krahinore tē administratës për zbatimin e politikës së përgjithëshme tē Këshillit.

Neni 137

Këshilli ekzekutiv krahinor i përgjigjet për punën e vet Kuvendit.

Kuvendi mund ta abrogojë ose tē anulojë dispozitën ose aktin tjetër tē Këshillit ekzekutiv krahinor, që eshtë në kundërshtim me kushtetutën, ligjin, Ligjën kushtetuese dhe ligjën krahinore.

Këshilli ekzekutiv krahinor ka për detyrë tē informojë Kuvendin krahinor mbi punën e vet.

6. nē përputhje me ligjën jep falje për veprat penale tē caktuara;

7. përcakton parimet për organizimin e brendshëm dhe punën e organeve krahinore tē administratës;

8. themelon shërbime profesionale tē nevojshme për punën e Këshillit;

9. nē përputhje me ligjën, themelon organizata punonjëse dhe organizata tē tjera për kryerjen e punëve për nevojat e Këshillit dhe tē organeve tē tjera krahinore;

10. abrogon aktet e organeve krahinore tē administratës, tē nxjerra jashtë procedurës administrative, që janë në kundërshtim me dispozitat federative, republikane ose krahinore dhe me dispozitat e Këshillit ekzekutiv krahinor;

11. vendos mbi hyrjen borxh tē Krahinës gjer nē shumën e përcaktuar me aktin e Kuvendit;

12. brenda autorizimeve ligjore disponon fondet e caktuara tē Krahinës;

13. disponon rezervën e buxhetit tē Krahinës;

14. propozon fillimin e procedurës për vlerësimin e konstitucionalizmit dhe tē ligjëshmërisë para Gjykatës kushtetuese tē Jugosllavisë dhe Gjykatës kushtetuse tē Sërbisë;

15. kryen edhe punë tē tjera tē parashikuara me dispozitat federative, republikane dhe krahinore.

Neni 134

Këshilli ekzekutiv krahinor, gjersa tē merret vendimi i Gjykatës së lartë tē Kosovës — Degës kushtetuese-gjyqësore, mund tē ndalojë zbatimin e dispozitave dhe aktiti tjetër tē përgjithshëm tē Kuvendit komunal dhe organeve tē tij, që janë në kundërshtim me Ligjën kushtetuese dhe ligjën krahinore.

Neni 135

Këshilli ekzekutiv krahinor vendos mbi punët nga Kompetenca e vet nē mbledhje.

Neni 138

Këshilli ekzekutiv krahinor mund t'i propozojë Kuvendit krahinor ose dhomat kompetente tē Kuvendit, që tē shtytet shqyrtimi i propozimit tē ligjës krahinore ose aktit tjetër, ose për shqyrtimin e cështjes së caktuari tē formohet komisioni i përbashkët nga anëtarët e Kuvendit ose tē dhomat kompetente tē Kuvendit dhe anëtarët e Këshillit ekzekutiv krahinor, ose që tē thirret seanca e Kuvendit ose e dhomat kompetente tē Kuvendit, nē tē cilën ai do tē paraqite qëndrimin e vet.

Neni 139

Këshilli ekzekutiv krahinor, nē kohën e luftës ose nē rast rreziku tē drejtëpërdrejtë nga lufta, nēqoftëse nuk eshtë e mundur tē mbledhjen dhomat kompetente tē Kuvendit mund tē nxjerri dekret-ligjet mbi cështjet nga kompetenca e Kuvendit.

Këshilli ekzekutiv krahinor i paraqet për vërtetim Kuvendit dekret-ligjet porsa Kuvendi tē ketë mundësitet tē mblidhet.

Me dekret-ligjën, nêqoftëse e kérkojnë interesat e mprojtjes së vendit, mund tē pezullohen disa dispozita tē Ligjës kushtetuese tē Krahinës Socialiste Autonome tē Kosovës që kanë tē bëjnë me disa tē drejtë qytetarëve e tē drejta tē organizatave vetëqeveshme, dhe tē ndërohet përbërja dhe autorizimet e organeve politike-ekzekutive, administrative e tē tjerë, në Krahinën Socialiste Autonomie tē Kosovës, si dëhe tē abrogohen ose tē ndryshohen aktet e paligjeshme tē organeve krahinore tē administratës dhe tē organeve tē tjera në Krahinën Socialiste Autonomie tē Kosovës, dhe aktet e organizatave punojnëse e tē organizatave tē tjera vetëqeversëse. Me ketë dekret-ligjë mund tē themelohet rrethet si bashkësi shoqërore-politike dhe tē përcaktohet organizimi i organeve tē tjera.

Kaptina V

ADMINISTRATA KRAHINORE

Neni 140

Për kryerjen e punëve të administratës shtetërore nga kompetenca e Krahinës formohen sekretariatet krahinore dhe organet e tjera krahinore të administratës.

Për kryerjen e punëve të caktuara profesionale administrative e të tjera në kuadër të të drejtave dhe detyrave të Krahinës, me ligjën krahinore mund të formohen pleqësítë dhe organet e organizata e tjera.

Sekretariatet krahinore, pleqësítë dhe organat që kryejnë punë me interes për Krahinën dhe organet e tjera të varavar krahinore të administratës formohen e suprimohen dhe fushëveprimi i tyre caktohet me ligjën Krahinore.

Neni 141

Organet krahinore të administratës kryejnë parësisht punët nga kompetenca e tyre në bazë dñe në kuadër e ligjeve, Ligjës krahinore dhe dispozitave të tjera.

Neni 142.

Në kryerjen e punëve të administratës shtetërore organet krahinore të administratës, secili në fuqëshëveprimin e vet, kanë për detyrë të përcjellin dhe të studjojnë vazhdimisht: zhvillimin dhe ecurinë e ekonomisë dhe të veprimitarive të tjera shoqërore në territorin e Krahinës, aplikimin dhe zbatimin e ligjeve dhe dispozitave të tjera dhe zbatimin e planeve shoqërore, programeve dhe masave të tjera në këto fusha, efektin e sistemit ekonomik dhe realizimin e politikës vijuese ekonomike dhe politike e masave në veprimitaritë e tjera shoqërore, si dhe dukunjtë dhe problemet që paraqiten në zhvillimin e këtyre.

Dhje dhe emërimë pasi ta ketë marrë mendimin e Këshillit ekzekutiv krahinor.

Këshilli ekzekutiv krahinor mund të fillojë pëcedurën për të shkarkuar nga detyra ndonjërin nga këta funksionarë.

Funkcionari i cili ka ushtruar njerin nga këto funckione katër vjet, mund të emërohet që ta ushtrojë përsëri këtë funksion më së shumti edhe katër vjet të tjera nëqoftëse këtë e kërkijnë shkaqe të arëseshme. Kuvendi me propozimin e Komisionit për zgjedhje e emërimë, pasi ta ketë marrë me ndimin e Këshillit ekzekutiv krahinor, vendos më parë mbi arësyen e propozimeve të paraqitura që të bëhet përashtim nga parimi i kufizimit të riemërit.

Neni 144

Funksionarët krahinorë të cilët udhëheqin punën e organeve të administratës, përgjegjen personalisht për punën e atij organi dhe për kryerjen e detyrave dhe punëve nga kompetenca e tyre.

Neni 145

Funksionarët krahinorë, të cilët udhëheqin organet krahinore të administratës, kanë për detyrë te informojnë Kuvendin krahinor dhe Këshillin ekzekutiv krahinor mbi gjendjen në fushat përkatëse të administratës dhe punën e organeve që udhëheqin.

Funksionarët krahinorë, të cilët udhëheqin organet krahinore të administratës, me kërkësen e dhomat këshillave dhe komisioneve të Kuvendit krahinor, kanë për detyrë të jepin informata dhe spjegime për çështjet nga fushëveprimi i organit që udhëheqin si dhe të jepin përgjegje në pyetjet e deputetëve.

re veprimitarive dhe në aplikimin dhe zbatimin e dispozitave dhe masave të tjera.

Për realizimin e këtyre detyrave organet krahinore të administratës:

i paraqesin raport Kuvendit krahinor, Këshillit ekzekutiv krahinor dhe propozojnë ndërmarrjen e masave të nevojëshme në fusha të ndryshme dhe nxjerrjen e dispozitave ose akteve të tjera, për të cilat eshtë e autorizuar Krahina;

ndërmarrin drejtëpërdrejt masa për të cilat janë të autorizuara;

realizojnë të drejtën e mbikëqyrjes brenda autorizimeve të caktuara me ligjë dhe ligje krahinore;

nxjerrin dispozita, akte administrative, dhe ndërmarrin veprime administrative për të cilat janë të autorizuara në bazë të dispozitave;

propozojnë nxjerrjen e ligjeve krahinore dhe akteve të tjera të përgjithëshme;

kujdesen për harmonizimin e veprimitarive të organeve komunale dhe organeve të organizatave punonjëse dhe të organizatave të tjera vetëqeverisëse në punët që janë me interes të përgjithshëm për Krahinën.

Organet krahinore të administratës i zbatojnë drejtëpërdrejt ligjet dhe dispozitat e tjera vetëm kur për këtë janë të autorizuara shprehimisht me këto dispozita.

Kryerja e disa punëve profesionale për nevojat e organeve krahinore dhe punëve të caktuara administrative në kuadrin e të drejtave dhe detyrave të Krahinës me ligjën krahinore mund t'u bësohet edhe organizatave vetëqeverisëse.

Neni 143

Propozimin për emërimin dhe shkarkimin nga detyrat e sekretarëve krahinorë, sekretarit të Këshillit ekzekutiv krahinor dhe funksionarëve të tjérë krahinorë të cilët i udhëheqin organet krahinore të administratës, për të cilat ikjo caktohet me ligjën krahinore, Kuvendit ia paraqet Komisioni për zgjedhje.

Kiptina VI

GJYKATA E LARTË E KOSOVËS

Neni 146

Në Krahinën Socialiste Autonome të Kosovës ekziston Gjykata e lartë e Kosovës me pozitën, të drejtat dhe detyrat e Gjykatës së lartë republikane.

Gjykata e lartë e Kosovës:

1. përcakton qëndrimet parimore dhe botëkupitimet parimore juridike mbi çështjet që kanë rëndësi për zbatimin unik të ligjeve krahinore nga ana e gjykatave të kompetencës së përgjithëshme,

2. vendos, në përputhje me Ligjën, mbi mjetet e rregullta juridike kundër vendimeve të gjykatave të qarkut,

3. vendos mbi mjetet e Jashtëzakonshme juridike kundër vendimeve të plotëfuqishme të gjykatave, me të cilat cënohet ligja në rastet e parashikuara me ligjë,

4. vendos në përputhje me ligjën, mbi konfliktet administrative,

5. Zgjidh konfliktet në lidhje me kompetencat midis gjykatave në teritorin e Krahinës.

6. kryen punë të tjera të caktuara me ligjë.

Neni 147

Gjykata e lartë e Kosovës në Degën e posaçme kushtetuese — gjyqësore:

1. vendos mbi përporthëshmërinë e ligjeve krahinore me Ligjën kushtetuese të Krahinës Autonome;

2. vendos mbi përporthëshmërinë e dispozitave të tjera krahinore, dispozitave komunale dhe akteve të përgjithëshme të organizatave punonjëse dhe të organizatave të tjera vetëqeverisëse me Ligjën kushtetuese dhe ligjën krahinore;

3. kryen edhe punë të tjera, që janë lënë në kompetencën e saj me ligjën krahinore.

Gjykata e lartë e Kosovës — Dega kushtetuese — gjyqësore përcaktohet duke kurrë me interes për realizimin e konstitucionalizmit dhe ligjëshmërisë dhe në bazë të kësaj i jep Kuvendit krahinor mendime dhe propozime për nxjerrjen e ligjeve krahinore dhe përmarrjen e masave përkaktose.

Neni 148

Procedurën para Gjykatës së lartë të Kosovës — Degës kushtetuese — gjyqësore mund ta fillojnë:

1. Kuvendi krahinor;

2. Këshilli ekzekutiv krahinor, me përjashtim të vlerësimit të përputhshmërisë së ligjeve krahinore me Ligjën kushtetuese;

3. Gjykata e lartë e Kosovës, nëqoftëse çështja e konstitucionalizmit ose ligjëshmërisë qfaqet në procedurën para gjykatave;

4. Kuvendi i komunës, organizata punonjëse ose organizata tjetër vetëqeverisëse, nëqoftëse me dispozitat e saj, të cilat nuk janë në përputhje me Ligjën kushtetuese;

5. Prokurori publik krahinor, nëqoftëse çështja e përputhshmërisë së dispozitave dhe akteve të tjera të përgjithshme me Ligjën kushtetuese dhe me Ligjën krahinore qfaqet në punën e Prokurorisë publike.

Gjykata e lartë e Kosovës — Dega kushtetuese — gjyqësore edhe me nisiativën e vet mund të filloj procedurën përvlerimin e përputhshmërisë së ligjës krahinore ose të dispozitës tjetër të kuvendeve komunale dhe të akteve të përgjithshme të organizatave punonjëse dhe të organizatave të tjera vetëqeverisëse me Ligjën kushtetuese, respektivisht me ligjën krahinore.

Me ligjën krahinore, përcaktohet në qfarë kushtesh organet e tjera shtetërore, organizatat dhe qytarët mund të fillojnë para Gjykatës së lartë të Kosovës — Degës kushtetuese — gjyqësore procedurën, respektivisht të jepin nisiativën përfillimin e procedurës.

68

60

re, me rastin e aplikimit të kësaj dispozite, mund të përcaktojë me vendim kuptimin e saj që i përgjigjet Ligjës kushtetuese, respektivisht ligjës krahinore.

Neni 151

Dega kushtetuese — gjyqësore përbëhet nga kryetari dhe katër gjyqtarë.

Kryetari dhe gjyqtarët e Degës kushtetuese — gjyqësore zgjedhen përvjetësuar vetëm edhe përiudhën e ardhshme prej tetë vjetësh.

Gjysma e numërit të gjyqtarëve zgjedhen pas çdo katër vjetësh.

Kryetari dhe gjyqtarët e Degës kushtetuese — gjyqësore nuk mund të jenë në të njëjtën kohë anëtarë të Kuvendit krahinor, të Këshillit ekzekutiv krahinor as funksionarë apo punëtorë të organave të administratës shtetërore ose të ndonjë gjykate tjetër.

Kryetari dhe gjyqtarët e Degës kushtetuese — gjyqësore mund të shkarkohen nga detyra para skadimit të mandatit, në pajtim me ligjin, vetëm nëqoftëse vetë kërkojnë të shkarkohen, nëqoftëse dënonen me burgim përvjetësuar penale, nëqoftëse humbin aftësinë përvjetësuar ose bëhen përherë të paafë fizikisht përvjetësuar ushtrimin e funksionit të tyre.

Kryetari dhe gjyqtarët e Degës kushtetuese — gjyqësore gëzojnë imunitetin sikurse edhe deputetët e Kuvendit krahinor.

Neni 152

Me Ligjën kushtetuese përcaktohen më hollësisht kompetenca dhe organizimi i Gjykatës së lartë të Kosovës, si dhe kompetenca, procedura dhe efekti i vendimeve të Gjykatës së lartë të Kosovës — Degës kushtetuese — gjyqësore.

Neni 149

Kur Gjykata e lartë e Kosovës — Dega kushtetuese gjyqësore konstaton se ligja krahinore nuk është në përputhje me Ligjën kushtetuese, Kuvendi krahinor ka përdetyrë që brenda gjashtë muajve nga dita e shpalljes së vendimit të Gjykatës së lartë të Kosovës të harmonizojë këtë ligjë me Ligjën kushtetuese.

Nëqoftëse Kuvendi krahinor brenda këtij afati nuk e harmonizon ligjën krahinore me Ligjën kushtetuese, del nga fuqia ajo ligjë, respektivisht dispozitat e saj, të cilat nuk janë në përputhje me Ligjën kushtetuese, gjë që Gjykata e lartë e Kosovës do ta përcaktojë me vendimin e vet.

Nëqoftëse, në rast mospatjimi të vendimit të kuvendit komunal me ligjën krahinore, Gjykata e lartë e Kosovës — Dega kushtetuese — gjyqësore konstaton se ligja krahinore nuk është në përputhje me Ligjën kushtetuese, vendos që gjersa të merret vendimi përfundimtar përvjetësuar të mos aplikohen dispozitat e ligjës krahinore, të cilat nuk janë në përputhje me Ligjën kushtetuese.

Kur Gjykata e lartë e Kosovës — Dega kushtetuese — gjyqësore konstaton se ndonjë dispozitë, me përjashtim të ligjës krahinore, ose ndonjë akt tjetër i përgjithshëm nuk është në përputhje me Ligjën kushtetuese ose ligjën krahinore, do ta anullojë ose abrogojë këtë dispozitë ose akt, respektivisht ato dispozita, të cilat nuk janë në përputhje me Ligjën kushtetuese ose me ligjën krahinore.

Neni 150

Kur Gjykata e lartë e Kosovës — Dega kushtetuese — gjyqësore konstaton se ndonjë dispozitë, me përjashtim të ligjës krahinore, ose ndonjë akt tjetër i përgjithshëm nuk është në përputhje me Ligjën kushtetuese ose ligjën krahinore, do ta anullojë ose abrogojë këtë dispozitë ose akt, respektivisht ato dispozita, të cilat nuk janë në përputhje me Ligjën kushtetuese ose me ligjën krahinore.

Kapitina VII

DISPOZITAT E FUNDIT

Neni 153

Kjo Ligjë kushtetuese hyn në fuqi ditën e shpalles në Kuvendin e Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë.

Ligja kushtetuese shpallet në tekstin autentik në gjuhën shqipe, sërbokroatishë dhe turqishtë në „Fletoren zyrtare të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës”.

Neni 154

Për zbatimin e kësaj Ligje kushtetuese dhe sigurimin e kalimit në aplikimin e saj do të nxirret ligja e veçantë krahinore.

Në bazë të nenit 19, pika 1, të Statutit të Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë, Kuvendi i Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë në mbledhjen e përbashkët të të gjitha dhomat, mbajtur më 24 shkurt 1969, merr

VENDIM

PËR SHPALLJEN E LIGJES MBI ZBATIMIN E LIGJES KUSHTETUÉESE TË KRAHINËS SOCIALISTE AUTONOME TË KOSOVËS

Shpallet Ligja mbi zbatimin e Ligjës kushtetuese të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës, e aprovuar në mbledhjen e përbashkët të të gjitha dhomat të Kuvendit krahinor më 24 shkurt 1969.

K. K. Nr. 01-389

Kryetari,
Fadil Hoxha, d. v.

Prishtinë, më 24. shkurt 1969

Neni 4

Kuvendi krahinor me përbërjen dhe fushëveprimin e tanishëm mund të nxjerrë ligje krahinore në të gjitha çështjet nga kompetenca e Kuvendit të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës.

Neni 5

Të gjithë deputetëve të Kuvendit krahinor u skadon mandati ditën e konstituimit të Kuvendit të ri të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës për të cilin deputetët zgjedhen në zgjedhjet e rregullta që do të mbahen në vitin 1969.

Neni 6

Kuvendi i ri krahinor mblidhet jo më vonë se 15 ditë nga dita e zgjedhjes së deputetëve të Kuvendit krahinor.

Kuvendit i ri krahinor e thirret kryetari i Kuvendit të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës.

Gjersa të zgjedhen kryetarët e dhomat e Kuvendit krahinor punën e mbledhjes së parë të seci-lës dhomë e kryeson anëtarë më i vjetër i pranishëm i dhomës.

Neni 7

Deputetët krahinorë të zgjedhur në prill të vitit 1967, të cilët më parë kanë qenë anëtarë të Kuvendit të Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë, mund të zgjedhen përsëri deputet krahinorë.

Neni 8

Këshilli ekzekutiv krahinor mbetet në funksionin e vet gjersa të zgjedhet Këshilli ekzekutiv krahinor me përbërje të re dhe mund të marrë të gjitha masat e domosdoshme për kryerjen e detyrave të veta dhe të nxjerrë akte në kuadër të kompetencës së vet.

LIGJA

MBI ZBATIMIN E LIGJES KUSHTETUÉESE TË KRAHINËS SOCIALISTE AUTONOME TË KOSOVËS

Neni 1

Ligja kushtetuese e Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës hyn në fuqi dhe aplikohet kur ta shpallë Kuvendi i Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë, pogese në pikëpamje të aplikimit të disa dispozitave të saj nuk është caktuar ndryshe me këtë ligj.

Neni 2

Dispozitat e Ligjës kushtetuese me të cilat rregullohen ndryshe çështjet e rregulluara me normat në fuqi të dispozitave krahinore, që sipas dispozitave të kesaj ligje mbeten në fuqi gjersa të harmonizohen me Ligjën kushtetuese, aplikohen nga dita e hyrjes në fuqi të ligjës me të cilën dispozita në fuqi harmonizohet me Ligjën kushtetuese, respektivisht posa të kalojë afati i caktuar me këtë ligj për këtë harmonizim.

Neni 3

Dispozitat krahinore, që nuk janë në pajtim me Ligjën kushtetuese, do të harmonizohen brenda një viti nga dita e hyrjes në fuqi të kësaj ligje.

Këshilli ekzekutiv krahinor do të kujdeset përkryerjen e punëve nga alineja e sipërmë.

Neni 9

Sekretarët krahinorë e zëvendësit e tyre dhe udhëheqësit e organeve të tjera krahinore, të cilët i emëron Kuvendi, mbeten në krive të detyrës gjersa të konstituohet Kuvendi krahinor.

Udhëheqësit e organeve krahinore të cilët janë emëruar në këtë funksion në prill të vitit 1967, kurse më parë kanë qenë në funksionin e udhëheqësit të organeve krahinore 4 vjetë, mund të emërohen përsëri në të njëjtin funksion.

Neni 10

Nga dita e hyrjes në fuqi të kësaj ligje Dega e Gjykatës së lartë në Prishtinës vazhdon punën si Gjykatë e lartë e Kosovës me funksione të Gjykatës së lartë të Republikës.

Neni 11

Ligja krahinore mbi Gjykatën e lartë të Kosovës — Degën kushtetuese — gjyqësore, do të nxirret brenda 6 muajve nga dita e hyrjes në fuqi të kësaj ligje. Me këtë ligjë do të caktohet edhe fillimi i punës së Degës kushtetuese — gjyqësore.

Neni 12

Organet krahinore do të bëjnë ndërrimin e vuave katrore dne të rrumboullakëta brenda gjashtë muajve nga dita e hyrjes në fuqi të kësaj ligje. Librat dhe formularët e tanishëm zvrtarë do të vazhdojnë të përdoren, kurse emri i Krahinës në to do të ndërrohet me rastin e botimeve të reja dhe jo më vonë se gjer në fund të vitit 1969.

Neni 13

Me hyrjen në fuqi të kësaj ligje shfuqizohen: Statuti i Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë dhe

Vendimi mbi zbatimin e Statutit të Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë.

Neni 14

Kjo ligjë hyn në fuqi kur ta shpallë Kuvendi i Krahinës Autonome të Kosovës e Metohisë dhe do të shpallet në gjuhën shqipe, sérbo-kroatishtë e turqishtë në „Fletoren Zyrtare të Krahinës Socialiste Autonome të Kosovës”.